

इन्द्रजात्रा
उत्सव

काठमाडौंको वसन्तपुर डबलीमा शुक्रबार इन्द्रजात्राको अवलोकन गर्दै राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल, उपराष्ट्रपति रामसहायप्रसाद यादव, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष नारायणप्रसाद दाहाल, कार्यवाहक प्रधानमन्त्री तथा अन्य विशिष्ट अतिथिहरू । तस्बिर : प्रदीपराज बन्त/रासस

जलवायु न्यायका लागि विश्वमञ्चमा बालेन

प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाहले संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासभामा भोटेकोशीको विपत्ति, जलवायु न्याय, युद्ध र विश्वशांति, साना तथा गरिब मुलुकको आवाज उठाए । उनको प्रश्न थियो, 'युद्धका लागि हतियार पुग्छ, किसानका लागि मल किन पुग्दैन ?'

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, ९ असोज

प्रधानमन्त्री वालेन्द्र शाहले जलवायु परिवर्तनमा नगण्य योगदान गर्ने नेपालजस्ता मुलुकले त्यसको सबैभन्दा ठुलो मूल्य चुकाइरहेको भन्दै जलवायु न्यायलाई प्रतिबद्धता र दस्तावेजबाट व्यवहारमै उतार्न विश्व समुदायसँग आग्रह गरेका छन् ।

संयुक्त राष्ट्रसंघको ८१औँ महासभालाई शुक्रबार विहान सम्बोधन गर्दै शाहले नेपालमा आएको विनाशकारी बाढीलाई जलवायु संकटको गम्भीर संकेतका रूपमा प्रस्तुत गरे । साथै, विकसित तथा बढी उत्सर्जन गर्ने मुलुकले आफ्नो जिम्मेवारीअनुसार काम गर्नुपर्ने बताए । 'हामीले सुरु नगरेको जलवायु परिवर्तनबाट र हामीले सुरु नगरेको युद्धबाट हामी प्रताडित छौं,' उनले भने, 'यसले विश्वव्यापी सहयोगमा देखिनेभन्दा धेरै कुरा बिग्रिएका छन् भन्ने देखाउँछ ।'

करिव एक महिनाअघि नेपालका हिमाली क्षेत्रमा आएको बाढीलाई 'हिमालयको सुनामी'का रूपमा उल्लेख गर्दै उनले यो नेपालमा मात्र सीमित विपत्ति नभएको बताए । भोटेकोशी-त्रिशूली क्षेत्रमा भएको विनाशले हिमालयमा बढिरहेको जलवायु जोखिमलाई विश्वसामु देखाएको उनको भनाइ थियो । 'त्रिशूलीको यो विपत्ति एउटा स्थानीय त्रासदी थिएन । यो विश्वका लागि एउटा चेतावनी थियो,' उनले भने ।

नगण्य योगदान, असमान भार
नेपालले विश्वको कुल हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा ०.१ प्रतिशतभन्दा कम योगदान गरे पनि जलवायु परिवर्तनको ठुलो मूल्य चुकाइरहेको शाहले बताए । हिमनदी पछाडि हट्नु, पर्माफ्रोस्ट पगल्नु, पहाडी ढलान अस्थिर हुनु तथा हिमपहिरो, बाढी र पहिरोको जोखिम बढ्नु जलवायु परिवर्तनका प्रत्यक्ष प्रभाव भएको उनले बताए । बाढीमा कम्तीमा १ हजार ४ सय जनाको मृत्यु र ६ हजारभन्दा बढी मानिस बेपत्ता भएको उल्लेख गर्दै उनले प्रारम्भिक मूल्यांकनअनुसार भौतिक >>> पृष्ठ २ मा

जलवायु परिवर्तनले सीमा चिन्दैन् । हिमनदी र बाढी पासपोर्ट र भिसा बोकेर हिँड्दैन् ।

जलवायु न्याय संयुक्त राष्ट्रसंघका दस्तावेजमा सुन्दर शब्द बनेर मात्र रहनु हुँदैन ।

हाली यस्तो विश्व बनाएका छौं, जहाँ युद्धका लागि आपूर्ति प्रणाली चुस्त छ, तर खाद्यान्नका लागि आपूर्ति प्रणाली भट्किरहेको छ ।

नेपालले सुरु नगरेको जलवायु संकट र नेपालले सुरु नगरेको युद्धको असर एकसाथ भोगिरहेको छ ।

जब संसारको सर्वोच्च शिखरबाट अर्को चेतावनी आउँछ, त्यसबेला हाली सुन्न र तत्काल कदम चाल्न तयार हुनुपर्छ ।

३४ वर्षदेखि अतिक्रमित जग्गा

रोक्का भयो, फिर्ता अनिश्चित

जीवन शर्मा/मध्यान्ह

रावल आयोगको प्रतिवेदनले काठमाडौंमा १ हजार ८५९ रोपनी सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमणमा परेको देखाएको ३४ वर्ष भयो । जग्गा रोक्का पनि छ, तर सरकारीकरणको प्रक्रिया अघि बढ्न सकेको छैन । आयोगका सुझाव, सर्वोच्चको आदेश र मन्त्रिपरिषद्का निर्णयपछि पनि कार्यान्वयन सुस्त हुँदा अतिक्रमित जग्गा फिर्ताको अभिगान फेरि अलपत्र पर्ने आशंका बढाएको छ ।

पुराना किताबाट ३८ हजार भन्दाबढी नयाँ किताबाट भएका कारण कुन-कति जग्गा सरकारी अधिग्रहण हुने भन्ने अझै छकिन हुन सकेको छैन ।

■ **श्रीकृष्ण गिरी**
सूचना अधिकारी, भूमि व्यवस्था मन्त्रालय

नीजिकरण भएका सरकारी जग्गा फिर्ताको प्रक्रियामै छ । रोक्का राखिएकामध्ये कुन किता, कति क्षेत्रफल र कुन व्यक्ति वा संस्थासँग जग्गाको भन्ने छकिन गर्नु नजान्ने विवरण लागेका छन् ।

■ **काजीबहादुर बिष्ट**
महानिर्देशक, भूमि प्रशासन कार्यालय डिल्लीबजार

जग्गा सरकारीकरण गर्न कहिले के गरियो ?

रावल आयोगको प्रतिवेदन पेस भएसँगै २०५२ पुस ६ मा मन्त्रिपरिषद् बैठकले अतिक्रमण भएको सार्वजनिक जग्गा छानबिन गरी आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाउन काठमाडौंका प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा समिति गठन गर्‍यो । तर, त्यो समितिले कुनै काम गरेन । लगत्तै मालपोत विभागका उपनिर्देशकको अध्यक्षतामा अर्को समिति गठन भयो । उक्त समितिलाई साना टुक्राटुक्रा तथा घर, पर्खाल भएका जग्गा वातावरण र स्थानीय समुदायलाई असर नपर्ने गरी प्रचलित मूल्य लिई विक्री गर्न, बहालमा दिन अथवा भत्काउन सिफारिस गर्ने जिम्मेवारी दिइएको थियो । तर, समितिले यी कुनै पनि काम नगरेको देखिन्छ ।

सरकारले आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक नगरेपछि सार्वजनिक सरोकारका मुद्दामा सक्रिय वरिष्ठ अधिकृत प्रकाशमणि शर्मासहितले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई विपक्षी बनाई २०६० सालमा सर्वोच्च अदालतमा रिट दायर गरेका थिए । उक्त रिटमाथि सुनुवाई हुँदा २०६७ साल जेठ १२ मा >>> पृष्ठ २ मा

व्यक्ति वा संस्थाभर्तु निजीकरण गरिएको सरकारी जग्गा फिर्ता गर्नुपर्ने विस्तृत सुझाव प्रतिवेदनमा थियो । तर, तीन दशकभन्दा बढी समय बित्दा पनि उक्त प्रतिवेदन पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा नआउनु राज्य सञ्चालन गर्ने निकायहरूको कमजोरीका रूपमा देखिएको छ ।

रावल आयोगको प्रतिवेदनअनुसार काठमाडौंमा मात्रै ५ हजार १४ व्यक्ति तथा संस्थाले १ हजार ८५९ रोपनी सरकारी जग्गा अतिक्रमण गरेका छन् । काठमाडौं महानगर क्षेत्रमा मात्रै १८ हजार ९४९ रोपनीभन्दा बढी सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गा थियो । त्यसमध्ये करिव १० प्रतिशत जग्गा अतिक्रमणमा परेको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

व्यक्तिका नाममा बनाइएका सरकारी जग्गा फिर्ता गर्ने विषय बहुदल प्राप्तिपछि नेपाली कांग्रेस नेतृत्वको सरकारको मुख्य एजेन्डा थियो । सरकारको नेतृत्व गिरिजाप्रसाद कोइरालाले गरेका थिए । तर, विस्तारै सरकार पुरानो हुँदै गयो, मुलुक मध्यावधिभित्र गयो । सत्तामा विचौलियाहरूको घेराबन्दीसँगै उक्त एजेन्डा पनि विवस्तारै सेलाउँदै गयो । विस्तृत अध्ययनपछि आयोगले बुझाएको सरकारी जग्गा फिर्तासम्बन्धी प्रतिवेदन पछिल्ला सरकारहरूले गोप्य राख्दै आए ।

२०७६ मै खोज पत्रकारिता केन्द्रले जग्गा मिच्नेहरूको विवरण सार्वजनिक गरेको थियो । सूचनाको हक प्रयोग गरेर सार्वजनिक गरिएको उक्त प्रतिवेदनको विवरणअनुसार सहरि >>> पृष्ठ २ मा

काठमाडौं महानगरपालिकाभित्र अतिक्रमणमा परेको १ हजार ८५९ रोपनी जग्गा रोक्का छ । गत जेठ २९ गतेको मन्त्रिपरिषद्को निर्णयअनुसार निजीकरण भएका सरकारी जग्गा सरकारले रोक्का राखेको हो । भूमि व्यवस्था, सहकारी, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग र नापी विभागमार्फत रोक्का गरिएको जग्गा सरकारीकरण भने गर्न सकेको छैन ।

सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण बढेपछि ३४ वर्षअघि 'सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा छानबिन एवं संरक्षणसम्बन्धी उच्चस्तरीय आयोग' गठन भएको थियो । तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकारले २०४९ पुस १६ गते पूर्वसचिव रामबहादुर रावलको अध्यक्षतामा आयोग गठन गरेको थियो । आयोगले करिव ३० महिना लगाएर प्रतिवेदन तयार गरी २०५२मै सरकारलाई बुझाएको थियो ।

व्यक्ति वा संस्थाभर्तु निजीकरण गरिएको सरकारी जग्गा फिर्ता गर्नुपर्ने विस्तृत सुझाव प्रतिवेदनमा थियो । तर, तीन दशकभन्दा बढी समय बित्दा पनि उक्त प्रतिवेदन पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा नआउनु राज्य सञ्चालन गर्ने निकायहरूको कमजोरीका रूपमा देखिएको छ ।

रावल आयोगको प्रतिवेदनअनुसार काठमाडौंमा मात्रै ५ हजार १४ व्यक्ति तथा संस्थाले १ हजार ८५९ रोपनी सरकारी जग्गा अतिक्रमण गरेका छन् । काठमाडौं महानगर क्षेत्रमा मात्रै १८ हजार ९४९ रोपनीभन्दा बढी सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गा थियो । त्यसमध्ये करिव १० प्रतिशत जग्गा अतिक्रमणमा परेको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

व्यक्तिका नाममा बनाइएका सरकारी जग्गा फिर्ता गर्ने विषय बहुदल प्राप्तिपछि नेपाली कांग्रेस नेतृत्वको सरकारको मुख्य एजेन्डा थियो । सरकारको नेतृत्व गिरिजाप्रसाद कोइरालाले गरेका थिए । तर, विस्तारै सरकार पुरानो हुँदै गयो, मुलुक मध्यावधिभित्र गयो । सत्तामा विचौलियाहरूको घेराबन्दीसँगै उक्त एजेन्डा पनि विवस्तारै सेलाउँदै गयो । विस्तृत अध्ययनपछि आयोगले बुझाएको सरकारी जग्गा फिर्तासम्बन्धी प्रतिवेदन पछिल्ला सरकारहरूले गोप्य राख्दै आए ।

२०७६ मै खोज पत्रकारिता केन्द्रले जग्गा मिच्नेहरूको विवरण सार्वजनिक गरेको थियो । सूचनाको हक प्रयोग गरेर सार्वजनिक गरिएको उक्त प्रतिवेदनको विवरणअनुसार सहरि >>> पृष्ठ २ मा

कहाँ-कति छ अतिक्रमित जग्गा ?

आयोगले सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गामा निजी जग्गा घुसाएर लालपुर्जा बनाएको र प्रत्यक्ष रूपमा सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरेको भनेर छुट्टाछुट्टै विवरण तयार पारेको छ ।

प्रतिवेदनअनुसार १ हजार १८७ जनाले ३०८ किता सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा निजी प्रयोजनका लागि उपयोग गरिरहेका छन् । त्यस्तै ६ हजार ९०६ जनाले १ हजार ७६२ किता सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा आफ्नो नाममा घुसाएर जग्गाधनी पुर्जा बनाएका थिए । यसरी ८ हजार ९३ जनामार्फत २ हजार ७० किता

सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण भएको तथ्य प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

काठमाडौंका ३५ वटा वडामा सरकारी जग्गा अतिक्रमण भएको छ । काठमाडौं महानगरपालिकाका ३० वटै वडा, कलंकी मालपोत क्षेत्रमा पर्ने ३ वटा वडा र चारबिहल मालपोतको कार्यक्षेत्रमा पर्ने २ वटा वडामा सार्वजनिक जग्गा मिचिएको छ । मालपोत कार्यालय काठमाडौंका अनुसार कमलपोखरीको किता नं. ४०४१ को १५ आना १ पैसा ३ दाम पदमकुमारी गुरुङ र किता नं. ४०४ को २ रोपनी १० आना >>> पृष्ठ २ मा

पश्चिम सय्यो मनसुन

अविरल वर्षासँगै सडक र यातायातमा जोखिम बढेपछि सरकारले उच्च सतर्कता अपनाएको छ । नारायणगढ-मुग्लिन र पृथ्वी राजमार्ग पूर्ण अवरुद्ध छन् भने सुदूरपश्चिममा लाग्ने दूरीका बस बन्द गरिएको छ । जोखिमअनुसार रातो क्षेत्रमा पूर्ण सवारी बन्द, सुन्तला क्षेत्रमा राति बन्द र पहिलो क्षेत्रमा सतर्क रहन निर्देशन दिइएको छ ।

>>> बाँकी पृष्ठ २ मा

नेपाली महावाणिज्यदूतावास दुबईद्वारा राहदानी डेलिभरी सेवा सुरु

निशान्त पाठक/मध्यान्ह
दुबई, युएई, ९ असोज

संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई)को दुबईस्थित नेपाली महावाणिज्यदूतावासले नयाँ राहदानी श्रमिकको कार्यस्थलमा पुर्‍याउने व्यवस्था सुरु गरेको छ । यसले राहदानीका लागि पटकपटक नेपाली दूतावास आउनुपर्ने बाध्यता हट्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

महावाणिज्यदूतावासले एक सूचना जारी गर्दै आवेदन दिएका सेवाग्राहीलाई हलाकमार्फत राहदानी डेलिभरीको सुविधा उपलब्ध

गराउने बताएको छ । नेपालबाट तयार भएर आएको राहदानी लिनका लागि मात्र नेपाली दूतावास

वा महावाणिज्यदूतावास जान समय नमिल्ने तथा यात्रा गर्दा खर्च बढी हुने भएकाले >>> पृष्ठ २ मा

राहदानी डेलिभरी श्रमिकको हितमा : महावाणिज्यदूत ओडारी

दुबई, युएई/मस- संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई)को दुबईस्थित नेपाली महावाणिज्यदूत हरिप्रसाद ओडारीले सेप्टेम्बर २४ शुक्रबारबाट नवीकरणका लागि आवेदन दिएका सेवाग्राहीलाई हलाकमार्फत राहदानी डेलिभरीको सुविधा >>> पृष्ठ २ मा

पश्चिम सय्यो मनसुन, जनजीवन कष्टकर

सपना बोहरा /मध्यान्ह

काठमाडौँ, ९ असोज

बंगालको खाडीमा विकसित न्यूनचापीय प्रणालीको प्रभावले देशका अधिकांश भूभागमा वर्षा भइरहेको छ । काठमाडौँ उपत्यकासहित देशका अधिकांश भूभागमा विहीवारदेखि भइरहेको अविरल वर्षाका कारण जनजीवन प्रभावित भएको छ ।

उपत्यकाका मुख्य नदी आवा खोलाहरूमा पानीको सतह तीव्र गतिमा बढ्दै गएको छ भने प्रमुख स्थानहरूमा सतर्कता र खतराको सीमा पार भइसकेको जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान महाशाखाले जनाएको छ । पछिल्ला दुई दिनदेखि विभिन्न स्थानमा लगातार वर्षा भइरहेको र कतिपय क्षेत्रमा भारीदेखि धेरै भारी वर्षा भएकाले बाढी तथा पहिरोको जोखिम बढेको छ ।

देशभरका स्थानीय तहहरूले वृधवारदेखि विद्यालय बन्द गरेका छन् । बाढी-पहिरोको क्षतिलाई कम गर्न अत्यावश्यकबाहेकका सवारी आवात-जावतमा रोक लगाइएको छ भने प्रहरीले नदी किनारमा रेकी गदै सतर्कताका लागि सूचना प्रवाह गर्दै आएका छन् ।

वर्षाका कारण नारायणी नदीको बाढी पुगेर सुस्ताका ७८ घर डुबानमा परेका छन् । स्थानीय रवीन्द्र जयसवालका अनुसार शुक्रवार साँझ ५ बजेतिर नारायणीको बाढी पसेर त्यहाँको थारुटोलाका सबै घर डुबेका हुन् । गत वर्ष नारायणीमा गरिएको तटबन्धनभन्दा पूर्वतर्फबाट नारायणी नदी थारुटोला गाउँमा पसेको हो । बाढी गाउँमा पसेपछि स्थानीय, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको टोली उद्धारमा खटिएका छन् । सुस्तामा एक वशक अघि गैँसरकारी संस्थाले बनाएको आवास घरहरू डुबानमा परेका परिवारलाई सार्ने काम सुरु गरिएको छ ।

जलमापन केन्द्रका अनुसार यहाँ शुक्रवार साँझ ५ बजे नारायणी नदीमा पानीको सतह ५ दशमलव ७८ मिटरमाथिसम्म पुगेको छ । ७ मिटरभन्दा माथि पानीको सतह पुगे चेतवनी तह पारी गरेको भन्ने संकेत परेछ । डुबानमा परेको परिवारलाई होल्डिङ सेन्टरमा सारिएको छ । सशस्त्र प्रहरी सीमा सुरक्षा बल सुस्ताका अनुसार २४ घर परिवारलाई बढ्की टोलामा रहेको होल्डिङ सेन्टरमा सारिएको छ ।

गुल्मीको कालिगण्डकी गाउँपालिकाको पातिखोलामा सडक अवरुद्ध भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय गुल्मीले जनाएको छ । त्यस्तै, वर्षाका कारण बालुवाड हुँदै बगेर आउने बडिगाड खोलामा पानीको सहत बढेको छ । त्यस्तै, पनौती नगरपालिका–८ बज्यारा गाउँमा दुई कच्ची घर भत्किएका छन् । उता, कञ्चनपुरको धोधारा चाँदनी नगरपालिका–३ पटेरा खल्लामा बाढीको जोखिममा रहेका १४

परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा सारिएको छ । जनप्रतिनिधि र सुरक्षाकर्मीको सहयोगमा उनीहरूसँगै खाद्यान्न, लुगा-कपडालगायत सामग्री सुरक्षित स्थानमा सारिएको दोधारा चाँदनी–३ का वडाध्यक्ष हरिसिंह धनाडीले जानकारी दिए । आइतवारसम्म देशभर वर्षा हुने, गण्डकी र लुम्बिनीका केही स्थानमा अति भारी वर्षा तथा हिमाली क्षेत्रमा हिमपातको सम्भावना छ । यसले पहिरो, आर्कस्मिक बाढी, डुबान र यातायातमा अवरोधको जोखिम बढाएको छ । छत्तीसगढ आसपास सक्रिय प्रणाली उत्तर-उत्तर-पश्चिमतर्फ सदैँ क्रमशः कमजोर हुने क्रममा छ । यसको प्रभाव आगामी दुई-तीन दिन रहने र त्यसपछि नेपालमा वर्षा क्रमशः घट्दै जाने अनुमान गरिएको छ ।

नेपाल मौसम विज्ञान विभागका मौसमविद् मौसम पूर्वानुमान महाशाखाका मौसमविद् मीनकुमार अर्यालका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा कोशी, बागमती, गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशका अधिकांश स्थानमा भारी तथा केही स्थानमा भारी वर्षा भएको छ । हाल न्यूनचापीय प्रणाली भारतको छत्तीसगढ र आसपासको क्षेत्रमा अवस्थित रहेको र क्रमशः नेपालतर्फ सदैँ जाने र त्यसको प्रभाव पश्चिमी भूभागतर्फ सदैँ जानेछ । शुक्रवार र शनिवार विशेषगरी बागमती, गण्डकी, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा वर्षाको गतिविधि बढी हुने देखिएको छ, पूर्वी क्षेत्रमा भने क्रमशः वर्षा घट्दै जाने र मौसममा सुधार आउने सम्भावना रहेको उनले बताए ।

शनिवारसम्म न्यूनचापीय प्रणालीको प्रभाव पश्चिमतर्फ सदैँ जाने र लुम्बिनी तथा सुदूरपश्चिम प्रदेशका क्षेत्रमा वर्षाको गतिविधि बढ्न सक्ने पूर्वानुमान रहेको उनले बताए । असोज ११ गते आइतवार पूर्वी क्षेत्रमा मौसममा सुधार आउने देखिए पनि पश्चिमी क्षेत्रमा प्रणालीको प्रभाव कायम रहनेछ । असोज १२ गतेदेखि देशभर मौसम क्रमशः सुधार हुने तथा असोज १३ गतेदेखि वर्षाको प्रभाव अफ्न कम हुने सम्भावना रहेको विभागको पूर्वानुमान छ । मौसम प्रणाली निरन्तर परिवर्तन हुनसक्ने भएकाले विभागले यसको निगरानी गरिरहेको र आवश्यकताअनुसार पूर्वानुमान तथा चेतवनी अद्यावधिक गर्दै जाने

अर्यालको भनाइ छ । विपद् व्यवस्थापन विज्ञहरूले पहाडी भेगमा पहिरो र उपत्यका तथा तराईका होचा भू-भागमा आर्कस्मिक बाढी आउन सक्ने चेतावनी दिँदै यात्रा गर्दा विशेष सावधानी अपनाउन र आपत्कालीन सम्पर्क नम्बरहरू साथमा राख्न सुझाव दिएका छन् ।

सुदूरपश्चिममा लामो दूरीका बस सेवा बन्द
सुदूरपश्चिमका विभिन्न पहाडी जिल्लाबाट धनगढी आउने तथा धनगढी हुँदै अन्यत्र जाने लामो दूरीका सार्वजनिक बस सेवा प्रभावित भएका छन् । वर्षा, बाढी तथा पहिरोको जोखिमका कारण यातायात व्यवसायीले लामो दूरीका बस सञ्चालनमा रोक लगाएपछि यात्रु समस्यामा परेका छन् । शुक्रवारदेखि आइतवारसम्मका लागि विभिन्न यातायात समितिले लामो दूरीका बस सञ्चालन नगर्ने निर्णय गरेका हुन् । सुदूरपश्चिमका पहाडी क्षेत्रबाट काठमाडौँ, पोखरा लगायत पूर्वतर्फ जाने लामो दूरीका बससमेत तत्काल सञ्चालन नगर्ने निर्णय गरिएको छ । लामो दूरीका बस सेवा बन्द भएपछि यात्रु छोटो दूरीमा सञ्चालन हुने सवारीसाधनमार्फत गन्तव्यतर्फ जानुपर्ने बाध्यतामा छन् । कतिपय रुटमा जानुपर्ने बाध्यतामा छन् । कतिपय रुटमा छोटो दूरीका सवारीसाधनसमेत पर्याप्त नहुँदा यात्रुले थप सास्ती खेनुपरेको बताएका छन् ।

कोशीमा ‘रेड अलर्ट’, ब्यारेजका ३१ ढोका खोलिए
कोशी ब्यारेजमा पानीको बहाव बढेसँगै ३१ वटा ढोका खोलिएको छ । अहिले ब्यारेज ‘रेड अलर्ट’को अवस्थामा रहेको प्रमुख जिल्ला अधिकारी (सिडिओ) ईश्वरीप्रसाद अर्यालले जानकारी दिए । उनका अनुसार, अहिले कोशी ब्यारेजमा २ लाख ४० हजार क्युसेक बाढी मापन भएको छ । यद्यपि अघिल्लो वर्ष कोशीमा ५ लाख क्युसेकमाथि बाढी मापन भएको थियो । कोशी ब्यारेजमा अहिले रेड अलर्टको अवस्था छ । अघिल्ला वर्षहरूमा ५ लाख क्युसेकसम्म बाढी मापन भएको थियो । बाढीको मापन बढ्यो भने आवश्यकताअनुसार निर्णय भने अर्यालले बताए । मौसम विज्ञान विभागले सप्तकोशीमा बाढी बढेदो क्रममा रहेकाले तल्लो तटीय तथा डुबान भइरहने

क्षेत्रहरूमा पर्सिसम्म उच्च सतर्कता अपनाउन अनुरोध गरेको छ ।

नारायणगढ–मुग्लिन सडक र पृथ्वी राजमार्ग पूर्ण अवरुद्ध

अविरल वर्षाका कारण नारायणगढ–मुग्लिन सडक र पृथ्वी राजमार्गअन्तर्गत चितवन तथा धादिङ्का विभिन्न स्थानमा पहिरो खस्दा सडक पूर्ण रूपमा अवरुद्ध भएको छ । नेपाल प्रहरी राजमार्ग सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन कार्यालय रामनगरका प्रमुख प्रहरी उपरीक्षक डिल्लीनारायण पाण्डेका अनुसार राजमार्गका विभिन्न स्थानमा लगातार साना–ठुला पहिरो खसिरहेकाले तत्काल सडक सञ्चालनमा ल्याउन सकिने अवस्था छैन । निरन्तर वर्षा भइरहेका कारण पहिरो भर्ने र ढुंगा खस्नेक्रम जारी रहेको उनले बताए ।

यस्तै, इच्छाकामना गाउँपालिका–५ सिमलधरामा माथिबाट पहिरो खस्दा दुवै तर्फको सडक अवरुद्ध भएको छ । इच्छाकामना–५ कै तुइनखोला र नाम्सीखोलामा माथिबाट ढंगा तथा पहिरो खसेपछि सडक अवरुद्ध भएको छ । गजुरी गाउँपालिका–६ जरेखेत र थारु गाउँपालिका–२ कमेरेभिरमा पनि पहिरोका कारण सडक प्रभावित भएका छन् । कुर्णभिर, सिमलधारा, धारापानी, नाम्सीखोला र तुइनखोलामा सडकमा खसेको पहिरो हटाउने काम जारी छ । तर निरन्तर वर्षा भइरहेकाले धेरै स्थानमा पहिरो खस्ने क्रम नरोकिएकाले तत्काल सडक सञ्चालनमा आउने अवस्था नरहेको प्रहरी उपरीक्षक पाण्डेको भनाइ छ ।

बिहीवारदेखि जोखिम बढेपछि नारायणगढ–मुग्लिन सडक र पृथ्वी राजमार्गमा सवारीसाधन सञ्चालनमा रोक लगाइएको छ । कुर्णभिरमा सडकको नदीतर्फको न्याविन भरेको छ । नाङ्कोगा–मुग्लिङ सडक योजना (पश्चिम खण्ड) प्रमुख सजना अधिकारीका अनुसार सडकको माथिल्लो भागमा खोलिएको नयाँ टूचाक हाल सञ्चालनमा रहेको सडकमा भने कुनै समस्या देखिएको छैन । लगातार वर्षा भइरहेकाले थप क्षति हुनसक्ने अवस्थालाई मध्यनजर यातायात सञ्चालनमा रोक लगाएको उनले बताए । कुर्णभिर क्षेत्रमा साना–साना पहिरो खस्ने क्रम रहेकाले अहिले सडकमा यातायात सञ्चालन गर्न सकिने अवस्था नरहेको उनले बताए । वर्षाका कारण सडकको अवस्थालेर प्राविधिक टोलीले निरन्तर अनुगमन गरिएको छ ।

लागि दबाव बढाएको मन्त्रालय स्रोतको दावी छ । ‘जग्गा धितो राखेका कारण बैकहरूले ताकेता गरिरहेका छन्,’ सूचना अधिकारी गिरीले मध्याह्नसँग भने, ‘बैकहरूले व्यक्तिको नाममा रहेको जग्गाधनी पुर्जा राखेर कर्जा प्रवाह गरेका छन्, अहिले सरकारीकरणमा पर्ने भएपछि ती बैकहरू समेत तनावमा छन् । उनीहरूले मन्त्रालयमा दैनिकजसो ताकेता गरिरहेका छन् ।’

सरकारी अधिग्रहणमा पर्ने जग्गाका संधियारका समेत रोक्का रहेकाले उनीहरूको जग्गा फुकुवा गर्ने प्रक्रियामा मन्त्रालय रहेको छ । ‘पुराना किताबत ३८ हजारभन्दा बढी नयाँ किताकाट भएका कारण कति जग्गा अधिग्रहण हुने भन्ने अझै यकिन हुन सकेको छैन,’ उनले भने । कुनै अपराधिक किसिमको जग्गाधनीको संधियारलाई समेत अपराधीजस्तो व्यवहार भएको कतिपयले गुनासो गरेका छन् । छिमेकीका कारण मारमा परेका संधियारको जग्गा फुकुवा गर्ने विषयमा सरकारत्मक हुनुपर्ने मन्त्रालयका उच्च अधिकारीहरू बताउँछन् ।

जग्गा...
अदालतले १५ वर्षअघि तयार भएको रावल आयोगको प्रतिवेदनलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन आदेश सहितको पत्र सला गरेको थियो । सोही फैसलामा एक जर्जबुक्क समिति बनाउन दिएको आदेशअनुसार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयका सचिव, महान्यायाधिवक्ता कार्यालयका सह-न्यायाधिवक्ता रहने समिति बन्यो । समितिले कुनै काम गर्न सकेन ।

पछि २०७० साउन २७ मा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले भूमिसुधार मन्त्रालयलाई सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गर्न सम्वन्धमा पत्र काट्यो । पत्रमा विगतमा गठन भएको कार्यदलहरूका राय-सुझावसमेतलाई दृष्टिगत गरी भावी कार्ययोजना बनाउन भनिएको थियो । तर, काम भएन ।

त्यसयताका कुनै सरकारले मिचिएको सरकारी जग्गा अधिग्रहण गर्ने विषयमा चासो देखाएका थिएनन् । गत १३ चैतमा गठन भएको बालेन्द्र शाह नेतृत्वको सरकारले सुरु गरेको ‘शून्य फाइल अभियान’अन्तर्गत कार्यान्वयन हुन बाँकी महत्त्वपूर्ण निर्णयहरूको छौती गर्ने क्रममा रावल आयोगको प्रतिवेदन पनि अघि बढायोको थियो । सोही योजनाअनुसार सरकारले २०८३ जेठ २९ मा रावल आयोगको प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

यस्तो छ आयोगको सुझाव
आयो गले अतिक्रमित जग्गा खाली गराउनेबारे तीन मोडल सुझाएको थियो । पहिलो, एकैपटक काठमाडौँका सबै अतिक्रमण हटाउन प्रयास गर्नुपर्ने र त्यो व्यावहारिक हुने प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । यसका लागि सरकारले २०८३ जेठ २९ मा रावल आयोगको प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरेको थियो । आयो गले ७ दिने र ३५ दिने सूचना दिने कार्य व्यावहारिक भएको भन्दै व्यापक सूचना दिनुपर्ने र आफैँ खाली गराउन प्रोत्साहन गर्नुपर्ने सुझाव दिएको थियो ।

दोस्रो सुझावमा सीमित क्षेत्र छनोट गरी नमुनाका रूपमा अतिक्रमण हटाउने अभियान चलाउन सकिने भनिएको छ । यसका लागि सबैभन्दा धेरै अतिक्रमण भएको बौद्ध वा धेरै अतिक्रमण भएको क्षेत्र विद्यापोखरी (अतिक्रमण भएको ६ आना ३ पैसा)वाट सुरु गर्न सकिने भनेको छ ।

तेस्रो विकल्प, सफल मोडल बनाउने र अन्य क्षेत्रमा पाइएल प्रोजेक्टका रूपमा अघि बढ्न सकिने उल्लेख छ । समितिले नै विष्णुमती, बागमती, धोवीखोला र मनोहरा नदी आसपास क्षेत्रबाट सुरु गर्न सकिने र सार्वजनिक हितमा गम्भीर असर परेको क्षेत्रबाट पनि सुरु गर्न सकिने सुझाव दिएको थियो ।

आयो गले २०२२ सालमा गरिएको नापी र २०४४ सालको दोहोरो नक्सालाई आधार मानी सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा पहिचान गरी अध्ययन गरेको थियो । तत्कालीन समयमा काठमाडौँ महानगरपालिकामा ३५ वडा थिए । सबै वडाको जग्गा अतिक्रमणसम्बन्धी विस्तृत विवरण संकलन गर्दै नापी नक्सा र पिन्ड नक्सासहित प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो ।

जलवायु...
पुनर्प्राप्तिका लागि नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको करिब १० प्रतिशतवजारको स्रोत आवश्यक पर्ने बताए । विपद्ले सडक, पुल, विद्यालय, घर, खेत र जीविकोपजनका साधन नष्ट गर्नुका साथै बर्सीको विकास उपलब्धि उल्ट्याउने भएकाले जलवायु संकट नेपालका लागि मानवीय मात्र नभई विकास संकटसमेत भएको उनले बताए ।

देश वा महादेशलाई दोष होइन, साफ्ना जिम्मेवारी
जलवायु संकटका लागि कुनै एउटा देश वा महादेशलाई दोष दिनुको साटो साफ्ना जिम्मेवारी र अन्तर्राष्ट्रिय ऐक्यबद्धताका आधारमा अघि बढ्नुपर्ने शाहको भनाइ थियो । संयुक्त राष्ट्रसंघीय जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी संरचनाले स्वीकार गरेको ‘साफ्ना तर विभेदित जिम्मेवारी र सम्वन्धित क्षमता’को सिद्धान्त व्यवहारमै लागू गर्नुपर्ने उनले बताए । ऐतिहासिक रूपमा जलवायु संकटमा बढी योगदान गरेका र त्यसको सामना गर्ने क्षमता बढी भएका पक्षले बढी जिम्मेवारी लिनुपर्ने उनको धारणा थियो । ‘जलवायु न्याय संयुक्त राष्ट्रसंघको दस्तावेजमा मात्र सीमित एउटा सुन्दर वाक्यांश बन्न सक्दैन,’ उनले भने ।

नेपालको जनतालाई बारम्बार विगतको क्षति पुर्ननिर्माण गरिरहनुपर्ने अवस्थाबाट बाहिर निकालेर भविष्य निर्माण गर्ने अवसर दिनुपर्ने उनले बताए ।

ऋण होइन, अनुदान
जलवायु विपत्तिपछिको पुनर्निर्माणका लागि ऋणमा आधारित सहयोग पर्याप्त नहुने प्रधानमन्त्री शाहले बताए । ‘हामीलाई विश्वबाट प्राप्त अनुदानमा आधारित सहयोग आवश्यक छ,’ उनले भने ।

क्षति तथा नोक्सानी कोष, विश्वव्यापी वातावरण सुविधा तथा अन्य जलवायु वित्तीय संयन्त्र पर्याप्त नभएको उल्लेख गर्दै उनले जलवायु वित्तमा पहुँच सहज बनाउन अप्रग्रह गरेका र त्यसको माग गरे ।

जलवायु विपत्तिबाट गरिव मुलुकको पूर्वाधार ध्वस्त भएपछि त्यसको पुर्ननिर्माणका लागि फेरि ऋण लिनुपर्ने अवस्था अन्यायपूर्ण हुने उनको भनाइ थियो ।

हिमालयका लागि छुट्टै संरन्त्र
प्रधानमन्त्री शाहले नेपाल, भारत र चीनको नेतृत्वमा ‘हिमालय जलवायु लचिकीयोन संयन्त्र’ स्थापना गर्न प्रस्ताव गरे । हिन्दुकुश हिमालय करिब दुई अर्ब मानिसको पानी, कृषि, पारिस्थितिक प्रणाली र जीविकोपार्जनसँग जोडिएको उल्लेख गर्दै उनले हिमालयलाई विश्वको जलवायु संरक्षाको महत्त्वपूर्ण आधारका रूपमा प्रस्तुत गरे ।

भू-उपग्रह तथ्यांक तथा विशेषज्ञता आदानप्रदान, जोखिमयुक्त हिमनदी तालको अनुगमन, संयुक्त पूर्वसूचना प्रणालीको विकास तथा विपदका बेला सीमापार सहायता समन्वय गर्न प्रस्तावित संयन्त्र उपयोगी हुने उनले बताए । ‘ हिमालयलाई छरिएका सूचनाहरूको सिमाना होइन, अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगको प्रयोगशाला बन्न दिऔँ,’ उनले भने । जलवायु न्यायको मागसँगै नेपालले आफ्नै तर्फबाट गरिरहेका प्रयास पनि शाहले महासभामा प्रस्तुत गरे । नेपालले भूभागको फन्दै आधा क्षेत्रमा वन क्षेत्र पुनर्स्थापना गरेको, जलविद्युत्तमार्फत स्वच्छ ऊर्जा उत्पादन विस्तार गरिरहेको र विद्युतीय सवारीसाधन प्रवर्धन गरिरहेको उनले बताए ।

स्थानीय तहमा जलवायु अनुकूलनका तर्फाकम विस्तार गरिरहेको उल्लेख गर्दै उनले जलवायु विपदसँग जुझ थप प्रयास गर्ने प्रतिबद्धता जनाए । तर विश्वव्यापी जलवायु संकटको सामना गर्न नेपालले मात्र लचिलोपन निर्माण गरेर नपुग्ने उनले स्पष्ट पारे ।

जलवायु न्यायको मागसँगै नेपालले आफ्नै तर्फबाट गरिरहेका प्रयास पनि शाहले महासभामा प्रस्तुत गरे । नेपालले भूभागको फन्दै आधा क्षेत्रमा वन क्षेत्र पुनर्स्थापना गरेको, जलविद्युत्तमार्फत स्वच्छ ऊर्जा उत्पादन विस्तार गरिरहेको र विद्युतीय सवारीसाधन प्रवर्धन गरिरहेको उनले बताए ।

जलवायु संकटसाग जुझ ६ प्राथमिकता
शाहले जलवायु संकटसँग जुझ आवश्यक छुट्टा प्राथमिकता पनि प्रस्तुत गरे- राहत, पुनर्स्थापना, पुर्ननिर्माण, जिम्मेवारी, क्षतिपुर्ति र लचिलोपन ।

पहिला तीन विपत्तिपछिका तत्काल आवश्यकता र पछिल्ला तीन दीर्घकालीन समाधानका आधार भएको उनको भनाइ थियो । जलवायु विपत्तिले गरिव मुलुकको पूर्वाधार ध्वस्त पारेपछि अर्को ठूलो ऋण वा ढुक्क अनुदान पर्याप्त नहुने भन्दै उनले पर्याप्त अनुदानमा आधारित सहयोगको माग गरे ।

‘जलवायु संकटले सीमा चिन्दैन
नेपाल-चीन सीमाका दुवैतर्फ परेको असर र बाढी भारतसम्म पुगेको उल्लेख गर्दै शाहले जलवायु परिवर्तनको प्रभाव राजनीतिक क्षेत्रलाई बाहिर जाने बताए । ‘ जलवायु परिवर्तनले सीमा चिन्दैन । हिमनदी र बाढीहरू राहदानी र भिसा बोकेर हिँडेनन्,’ उनले भने ।

संयुक्त राष्ट्रसंघका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेसले करिव तीन वर्षअघि सगरमाथाको क्षेत्रमा पुगेर दिएको चेतावनी स्मरण गर्दै उनले वैज्ञानिकहरूले लामो समयदेखि दिँदै आएको चेतावनीलाई राजनीतिक नेतृत्वले गम्भीरतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न नसकेको बताए । सम्बन्धनको अन्त्यमा शाहले जलवायु संकटसँग जुझ विपदपछिको प्रतिक्रियाबाट प्रवृत्त भएको जलानुपने

बताए । लचिलोपनमा लगानी, बीमा तथा नवीनताको विस्तार, बलिया पूर्वाधार र संस्था निर्माण, जीवाश्म इन्धनमाथिको निर्भरता घटाउने तथा पूर्वसूचना प्रणाली सुदृढ गर्न उनले अप्रग्रह गरे । ‘जब विश्वको सबोच्च शिखरबाट अर्को चेतावनी आउँछ, आउनुहोस्, हामी यसलाई सुन्न तयार होऔँ र कार्य गर्न तयार होऔँ,’ उनले भने ।

महासभामा शाहको सम्बोधनले नेपालको बाढीपछिको सहयोगको अप्रग्रहलाई मात्र होइन, जलवायु संकटको मूल प्रश्नलाई अन्तर्राष्ट्रिय न्यायसँग जोडेको छ । नेपालको सन्देश स्पष्ट थियो- जलवायु परिवर्तनको मूल्य सबैले समान रूपमा सिर्जना गरेका होइनन् भने त्यसको भार पनि सबैले समान रूपमा बोक्नुपर्ने अवस्था न्यायसंगत हुन सक्दैन ।

युद्धका लागि हतियार, किसानका लागि मल किन छैन ?

शाहको सम्बोधनको अर्को महत्त्वपूर्ण पक्ष विश्वशांति र युद्धले साना तथा गरिव मुलुकमा पार्ने असर थियो । शक्तिराष्ट्रबीचको युद्धले विश्व आपूर्ति प्रणालीमा असनता बढाएको उनको तर्क थियो । उनले नेपालका किसानले समयमै मल नपाउने, राजमार्ग निर्माणका लागि आवश्यक सामग्री नपाउने र परिवारले खाना पकाउने इन्धनसमेत अभाव बेहोर्नुपर्ने अवस्था सुनाए । त्यसपछि उनले विश्व व्यवस्थामाथि प्रश्न गरे, ‘हामीले यस्तो संसार बनाएका छौँ, जहाँ युद्धका लागि आवश्यक सामान आपूर्ति गर्न सजिलो छ तर खाद्यान्नका लागि निकै कठिन छ ।’ हतियारहरू सीमा पार गरेर समयमै युद्धभूमिमा पुग्ने तर किसानलाई मल र खाद्यान्न पुर्‍याउन अवरोध हुने अवस्थाले विश्वव्यवस्थाको प्राथमिकतामाथि प्रश्न उठाएको उनको भनाइ थियो ।

नेपाली...

सेवाग्राहीको अनुरोधमा नयाँ व्यवस्था गरिएको महावाणिज्यदूतावासको भनाइ छ । युएईबाट सामान्य राहदानी बनाउन ३ सय, ३५ पेजको राहदानी बनाउन ३ सय र ६६ पेजको राहदानी बनाउन ६ सय दिराम दस्तुर लाग्ने व्यवस्था छ । आफू बसेको स्थानमा राहदानी प्राप्त गर्न चाहनेले राहदानी आवेदनका क्रममा बायोमेट्रिक स्विपछि युएईको सरकारी हुलाक सेवा इमिग्रेसन पोस्टको दस्तुर र ब्याटसहित १५.७५ दिराम जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

नयाँ राहदानी बनेपछि युएईको सरकारी हुलाक सेवा इमिग्रेसन पोस्टमाफत डेलिभरी गरिने महावाणिज्यदूतावासले जनाएको छ । यो सेवा स्वेच्छिक रहेको भन्दै महावाणिज्यदूतावासले आवश्यक पर्ने सेवाग्राहीले मात्र उपयोग गर्न सक्ने जनाएको छ ।

युएई पछिल्ला महिनामा नेपाली श्रमिकको प्रमुख आकर्षक गन्तव्यमा रहेको छ । युएईमा ५ लाखभन्दा बढी नेपाली कार्यरत रहेका छन् । राहदानीको म्याद सकिएर नवीकरणका लागि फ्याद भरेका तर पटकपटक दूतावास धाउन समय नपाउनेहरूका लागि हुलाक डेलिभरी सेवाले धेरैलाई लाभ पुग्ने अपेक्षा गरिएको हो ।

नेपाली दूतावास वा महावाणिज्यदूतावास नभएका मुलुकमा काम गर्ने नेपालीहरूले राहदानी नवीकरणका लागि विभिन्न समस्या भोग्दै आएका छन् । केही समयअघि अस्ट्रियाको भियनास्थित नेपाली दूतावासले नवीकरण भएका नेपालीका राहदानी क्रोएसिया नपठाउँदा नेपाली कामदार समस्यामा परेका थिए । मध्यान्ह दैनिकले पटकपटक ध्यानाकर्षण गराएपछि मात्रै भियनास्थित नेपाली दूतावासले नवीकरण भएका राहदानी पठाउने व्यवस्था गरेको थियो ।

राहदानी...

उपलब्ध गराइने बताएका छन् । महावाणिज्यदूत ओडारीका अनुसार सेप्टेम्बर २४ अघि राहदानी नवीकरणका लागि आवेदन दिएका सेवाग्राहीले भने यो सुविधा पाउने छैनन् ।

महावाणिज्यदूत ओडारीले राहदानी आवश्यक गरेका नेपालीलाई सेवा दिन उच्चतम प्रयास गरिएको मध्यान्हलाई बताए । उनले दुवईमा नेपाली श्रमिक र अन्य पेशा व्यवसाय गर्ने नेपालीको संख्या दैनिक रूपमा बढेको, तर महावाणिज्यदूतावासमा कार्यरत जनशक्तिको संख्या सानो रहेको भएपनि यहाँ रहेका नेपालीलाई फन्क्टेड र हैरानी नहोस् भन्ने सेवाग्राहका साथ काम गरिरहेको पनि बताए ।

राहदानी डेलिभरीको सुविधाले श्रमिकहरूलाई ट्राभल खर्च बच्ने, राहदानी लिनकै लागि कायक्षेत्रबाट विदा लिनुनपर्ने जस्ता फाइदा पुग्ने महावाणिज्यदूत ओडारीले पुरे ।

मृत्युदण्डको सजाय पाएका हरिबहादुर २४ वर्षपछि नेपाल फर्किए

तिलोचन गौतम/मध्यान्ह
कवालालम्पुर, ९, असोज

मलेसियामा लागूऔषधसम्बन्धी मुद्दामा पक्राउ परी लामो समय जेल जीवन बिताएका नुवाकोट बसुन्चेत-१ का हरि बहादुर घले २४ वर्षपछि स्वदेश फर्किएका छन् ।

सन् २००३ मे ३० मा मलेसियाको कवालालम्पुरस्थित एक होटलबाट पक्राउ परेका घलेमाथि लागूऔषध कारोबारसम्बन्धी अभियोग लागेको थियो । प्रहरीले उनको साथबाट ८७५ ग्राम हेरोइन बरामद भएको दावी गरेको थियो । घलेले भने उक्त लागूऔषध आफ्नो नभएको र अर्को नेपाली नागरिक गणेश तामाङको भएको दावी गर्दै आएका थिए ।

मलेसियाको उच्च अदालतले सन् २००९ मा घलेलाई मृत्युदण्डको फैसला सुनाएको थियो । त्यसविरुद्ध गरिएको अपिलमा मलेसियाको सर्वोच्च अदालतले पनि सन् २०१२ मा उच्च अदालतको फैसला सदर गरेको थियो । त्यसपछि घले लामो समय मृत्युदण्डको जोखिममा जेल जीवन बिताउन बाध्य भएका थिए ।

घलेको जीवनरक्षाका लागि नेपालमा परिवार तथा विभिन्न सरोकारवालाले लामो समयदेखि पहल गर्दै आएका थिए । नेपाल सरकारका तर्फबाट पनि मलेसिया सरकारसँग कूटनीतिक पहल भएको

थियो । तत्कालीन प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराईले समेत घलेको जीवनरक्षाका लागि पहल गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए ।

घलेको परिवारले उनको रिहाइ तथा जीवनरक्षाका लागि सार्वजनिक रूपमा

अपिलसमेत गरेको थियो । एम्नेस्टी इन्टरनेसनल नेपालले समेत घलेको परिवारसँग सहकार्य गर्दै मृत्युदण्डविरुद्ध अभियान चलाएको अभिलेखमा उल्लेख छ ।

पछि उनको मृत्युदण्डको सजाय परिवर्तन भई जेल सजायमा परिणत भएको र लामो कानुनी प्रक्रियापछि उनी डिटेन्सन सेन्टरमा रहेका थिए ।

२४ वर्षपछि स्वदेश फर्कने क्रममा भने घलेलाई हवाई टिकटको समस्या गर्दै आएका तथा आर्गिएफसी फुटबल क्लबका अध्यक्ष राजु तामाङले सहयोगको पहल गरेका थिए । तामाङले सेप्टेम्बर २४ तारिखको वाटिका इयरको हवाई टिकट उपलब्ध गराएपछि घले नेपाल फर्कन सफल भएका हुन् ।

लामो समय मलेसियामा जेल तथा हिरासतमा बिताएपछि परिवारसँग पुनर्मिलन हुने गरी स्वदेश फर्किएका घलेको जीवनको यो घटना मलेसियामा रहेका नेपाली श्रमिकका लागि लामो कानुनी संघर्ष र कूटनीतिक पहलको एउटा उदाहरण बनेको छ । घलेलाई स्वदेश फर्काउन सहयोग गरेका व्यवसायी तथा आर्गिएफसी फुटबल क्लबका अध्यक्ष राजु तामाङप्रति परिवार तथा आफन्तले आभार व्यक्त गरेका छन् ।

अविरल वर्षा बाढीप्रभावितको जनजीवन थप कष्टकर

काठमाडौँ/मस- भोटेकोशी हुँदै त्रिशूली नदीमा गएका बाढीबाट प्रभावित भई अस्थायी संरचनामा बस्दै आएका परिवार निरन्तरको वर्षाबाट थप समस्यामा परेका छन् ।

बिहीवारदेखि सुरु भएको वर्षा शुक्रवार पनि जारी छ । खुला स्थानमा निर्माण गरिएका अस्थायी टहरा तथा टेन्टमा पानी पस्दा प्रभावितको दैनिकी थप कष्टकर बनेको हो । टेन्टभित्र पानी पसेपछि राहतमा प्राप्त भएको खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथा अन्य सामग्री जोगाउन समस्या भएको रसुवाबाट विस्थापित भई नुवाकोटमा बसोबास गर्दै आएका उत्तरगंगा गाउँपालिका-१ का वडाध्यक्ष मानसिंह तामाङले बताए ।

उनका अनुसार खुला स्थानमा टेन्ट राखेर बस्दै आएका प्रभावितलाई छानाबाट चुहिएको पानीसँगै जमिनमा वगेको भल टेन्टभित्र पस्दा थप समस्या भएको छ । रसुवाबाट विस्थापित भई नुवाकोटका विभिन्न स्थानमा बसोबास गर्दै आएका ३४४ परिवारमध्ये १४२ परिवार विदुर नगरपालिका-५, बाणाचौतारोमा अस्थायी टेन्टमा बस्दै आएका छन् । टेन्टमा पानी चुहिएपछि राहतमा प्राप्त खाद्यान्न र लत्ताकपडा भिजेको तथा ज्येष्ठ नागरिक र बालबालिकालाई थप समस्या भएको खान्देवाट विस्थापित भई बाणाचौतारोमा बस्दै आउनुभएका दावाभिडुमार तामाङले बताए ।

‘टेन्टमा पानी पसेपछि सामान जोगाउने समस्या भएको छ । जमिन हिलाम्मे वनेको छ भने चिसो बढेपछि ज्येष्ठ नागरिक र बालबालिकालाई वढी समस्या भएको छ’, उनले भने ।

अस्थायी संरचनामा बस्दै आएका प्रभावितको टेन्टमा पानी चुहिन नदिन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट शाखाले त्रिपाल उपलब्ध गराएर सहयोग गरिरहेको छ । जिल्ला शाखाका मन्त्री उद्धव शर्मा रिजालका अनुसार बाणाचौतारोसहित जिल्लाका विभिन्न पाँच स्थानमा बसोबास गरिरहेका प्रभावितको टेन्टमा त्रिपाल ओढाउने र जमिनबाट वगेको पानी टेन्टभित्र पस्न नदिन चारैतर्फबाट पानीको निकास बनाउने काममा स्वयंसेवक परिचालन गरिएको छ ।

‘वर्षाका कारण प्रभावितको बसाइ थप कष्टकर बनेपछि टेन्टमा त्रिपाल ओढाउने र पानीको निकास बनाउने काम भइरहेको छ ।’

निरन्तरको वर्षाका कारण बाढीले पुर्गिएका संरचनाको भग्नावशेष हटाएर सामग्री निकाल्ने तथा खोज तथा उद्धारको कामसमेत प्रभावित भएको छ । त्रिशूली नदीको पारिपट्टि बाढीले पुर्गिएका संरचनामा भइरहेको खोज तथा उद्धारमा वर्षाले कठिनाइ भएको विदुर नगरपालिकाका प्रमुख राजन श्रेष्ठले बताए ।

बाढीले पुर्गिएका भग्नावशेष हटाई सुरक्षित रहेका सामग्री निकाल्न प्रभावित परिवारलाई विदुर नगरपालिका तथा विभिन्न सङ्घसंस्थाले सहयोग गरिरहेका छन् । तर, निरन्तरको वर्षाले भग्नावशेष तथा आसपासको क्षेत्र हिलाम्मे भएपछि खोज तथा उद्धारका साथै सामग्री निकाल्ने काममा कठिनाइ भएको नगरप्रमुख श्रेष्ठको भनाइ छ । भोटेकोशी हुँदै त्रिशूलीको बाढीका कारण नुवाकोटमा दुई हजार १०० भन्दा बढी घरपरिवार प्रत्यक्ष प्रभावित भई घरबारविहीन भएका छन् । भाडामा बस्ने र व्यवसाय गर्दै आएका परिवारसमेत थप हुँदा बाढीपछि जिल्लामा दुई हजार ५०० भन्दा बढी परिवार प्रभावित भएको जिल्ला प्रशासन कार्यालय नुवाकोटको तथ्यांक छ ।

बाढीबाट विस्थापित परिवारमध्ये केहीले घर तथा बाढीले पुर्गिएका संरचनाबाट सामान निकाल्न सफल भए पनि धेरै परिवार अझै अस्थायी संरचना र राहत सामग्रीको भरमा बस्दै आएका छन् । निरन्तरको वर्षाले चिसो बढेपछि विशेष गरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, सुत्केरी, विरामीलाई समस्या बनाएको छ । बाढीपश्चात् अस्थायी संरचनामा बस्दै आएका परिवारको जनजीवन अहिलेको निरन्तरको वर्षाले थप प्रभावित बनाएको हो ।

रसुवाका २०१ अभिभावक र ३८ जना विद्यार्थी बेपत्ता

भोटेकोशी बाढीबाट रसुवाका

नजि विद्यालयमा ठूलो मानवीय तथा भौतिक क्षति पुगेको छ । बाढीमा परी ठूलो संख्यामा विद्यार्थी र अभिभावक बेपत्ता भएका छन् । सयौंको संख्यामा अभिभावक गुमाएपछि धेरै बालबालिका विचल्लीमा परेका छन् । बाढीपछि विद्यालयको पठनपाठनसमेत प्रभावित भएको छ । नजि तथा आवासीय विद्यालय अर्गनाइजेसन नेपाल (प्याक्सन)का अध्यक्ष पासाङ लामाका अनुसार जिल्लाका विभिन्न संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत ३८ जना विद्यार्थी बाढीमा परी बेपत्ता भएका छन् । गोसाइँकुण्ड बोर्डिङ स्कूलका १९ जना, मोडन ट्रिनिटी बोर्डिङ स्कूलका १० जना र हाइल्याण्ड आवासीय माध्यमिक विद्यालयका नौ जना विद्यार्थी बेपत्ता भएका छन् । बाढीकै कारण २०१ जना अभिभावकसमेत बेपत्ता छन् । प्याक्सनको तथ्यांकअनुसार गोसाइँकुण्ड बोर्डिङका ४६ जना, हाइल्याण्ड आवासीय माविका ४२ जना, नमूना एभरग्रीनका ४१ जना, मोडन ट्रिनिटीका ३३ जना, गिनगाडनका २५ जना, नर्थपोलका नौ जना र हिमालयनका पाँच जना विद्यार्थीले आफ्ना अभिभावक गुमाएका छन् ।

आफ्ना आमाबुबा तथा अभिभावक गुमाएपछि ती स्कुले बालबालिकाको पठनपाठन अन्योन्यमा परेको छ । आश्रय र संरक्षणको अभावमा सयौं बालबालिका हाल गम्भीर मानसिक तथा भौतिक संकट व्यहोर्नु परेको छ । बाढीले विभिन्न भौतिक संरचनासहित शैक्षिक संस्थामा पनि क्षति पुगेको छ । बाढीकै कारण मोडन ट्रिनिटी बोर्डिङ स्कूलका संस्थापक प्रधानाध्यापक सुरेज डंगोल र एक शिक्षिका बेपत्ता भएका छन् ।

जब ‘कथा डबली’मा जीवन्त भए लाखे र कुमारीका कथा

काठमाडौँ/मस- अविरल भरतीविच पनि बिहीबार नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको परिसरले सांस्कृतिक डबलीको फल्को दिव्यो । वसन्तपुरको इन्द्रजात्राको चहलपहल र नाचलाई प्रज्ञा-प्रतिष्ठानले आफ्नै आँगनमा उताउँदै ‘इन्द्रजात्रा: शारदीय पर्व’ कार्यक्रम भव्यताका साथ सम्पन्न गरेको थियो ।

‘कथा डबली-१’ अन्तर्गत आयोजित सहरको कथा सुन्ने यस विशेष उत्सवमा उपस्थितहरू शताब्दीऔं पुराना नेवारी सांस्कृतिक कथा र मिथकमा प्रवेश गरे । प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको सभाकक्षमा जात्राकै वास्तविक सांगीतिक र जीवन्त दृश्य प्रस्तुत भइरहेको थियो ।

जब वज्रकला कुञ्जका कलाकारहरू मञ्चमा धाँ बाजा, भुस्या: (भयाली) र बाँसुरीको तालमा प्रवेश गरे, तब वातावरणमा जात्राको रौनक छायो । राता रगीन पहिरन, डरलाग्दा मुकुट लगाएका लाखेहरूको उपनाइले दर्शक मन्त्रमुग्ध भए । कार्यक्रममा प्रस्तुत कुमारी नाचले उपस्थित दर्शकलाई उपत्यकाको जीवन्त सांस्कृतिक

कार्यक्रमका श्रोता कवि स्नेह सायमी भन्दै थिए ।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका ‘काव्य, संस्कृति र डिजिटलाइजेसन’ विभाग प्रमुख दीपक सापकोटाले उपत्यकाका जात्रा र पर्वहरूको ऐतिहासिक तथा सामाजिक महत्वमाथि प्रकाश पारेका थिए । उनले हाम्रा जात्राहरू समुदाय जोड्ने बलिया सांस्कृतिक धागो भएको बताए ।

‘जात्राहरू जीवनमय भएकै कारण सहरहरू जीवन्त छन् । जात्रा चलायमान छन्, मानौं-यी अद्भुत प्राणले बाँचेका छन् । मानव जीवनजस्तै जात्राहरूको पनि आफ्नै धुन छ,’ दीपक सापकोटाले भने, ‘काठमाडौँ उपत्यका भन्नु नै लोकाख्यान, जात्रा र उत्सवहरू हो ।’

उपत्यकालाई ‘जिउँदो’ राख्ने एक भव्य पक्ष हो सानदार सांस्कृतिक वैभव अर्थात् जात्रा, नाच, भोज र संगीत । जात्राहरू पुरातन क्यालेन्डरमा दोहोरिइरहने केवल पर्व होइनन्, प्रत्येक वर्ष नयाँ जीवन पाइरहने र स्मृतिमा पुर्‍याइरहने जीवन्त सम्पदा हुन्, हाम्रो जीवनका अभिन्न हिस्सा हुन् र हन् ऋतुमा आधारित अनुष्ठान, जसको आफ्नै जीवनचक्र छ ।’

आधुनिकताको भीडमा हराउँदै गएका हाम्रा मौलिक संस्कृति र पर्वलाई कथा र कलाको माध्यमबाट पुनर्जीवित गर्न नेपालका विभिन्न सहर, गाउँमा ‘कथा डबली’ निरन्तर आयोजना गर्ने प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको ‘काव्य, संस्कृति र डिजिटलाइजेसन’ विभागले जनाएको छ ।

ईशनाथमा कांग्रेस अधिवेशन विवादित

सत्येन्द्रप्रताप सिंह/मध्यान्ह
रौतहट, ९, असोज

नेपाली कांग्रेसको १५औं महाधिवेशन अन्तर्गत रौतहट क्षेत्र नम्बर-२ को ईशनाथ नगरपालिकामा सम्पन्न नगर अधिवेशन सभापति चयन प्रक्रियाकै कारण विवादित बनेको छ ।

अधिवेशनका क्रममा निष्पक्षता, पारदर्शिता र लोकतान्त्रिक अभ्यासमाथि प्रश्न उठाउँदै असन्तुष्ट पक्षले प्रक्रियामाथि गम्भीर आपत्ति जनाएको छ । उनीहरूले कार्यकर्ताको भावना बेवास्ता गर्दै एकलौटी निर्णय लाईएको तथा पारिवारिक प्रभाव हावी भएको आरोप लगाएका छन् ।

स्थानीय स्रोतका अनुसार नेतृत्व चयन प्रक्रियामा विधि र मापदण्ड मिचिएको भन्दै विवाद चर्किएको हो । यसक्रममा पार्टीभित्र निष्पक्ष नेतृत्व

चयन र कार्यकर्ताको सम्मान सुनिश्चित हुनुपर्ने आवाजसमेत उठेको छ ।

विवादकै बीच रहिस भिया नगर सभापतिमा चयन भएको घोषणा भएपछि असन्तुष्ट थप बढेको बताइएको छ । प्रतिनिधित्वको विषयबाट सुरु भएको मतभेद चर्किँदै जाँदा नेता-कार्यकर्ताबीच भनाभन, गालीगलौज र केही स्थानमा भडपजस्तो अवस्था सिर्जना भएको चर्चा स्थानीय तहमा छ ।

असन्तुष्ट समूहले सम्पूर्ण चयन प्रक्रियालाई पुनः निष्पक्ष, पारदर्शी र वैधानिक ढंगले अघि बढाउन माग गरेका छन् । साथै, पार्टीभित्र देखिएको एकलौटी प्रवृत्ति र दबावमूलक शैलीप्रति समेत उनीहरूले आपत्ति जनाएका छन् । अधिवेशनका क्रममा स्थानीय नेता कार्यकर्ताबीच हातपातसमेत भएको थियो ।

वर्षाका कारण उपत्यकाको फोहोर व्यवस्थापनमा समस्या

काठमाडौँ/मस- दुई दिनदेखि नियमित रूपमा परेको वर्षाका कारण काठमाडौँ उपत्यकाको फोहोर अन्तिम व्यवस्थापनमा समस्या भएको छ ।

काठमाडौँ महानगर पालिका वातावरण व्यवस्थापन विभागका प्रमुख सरिता राईका अनुसार वर्षाका कारण ‘सिस्टोल ल्यान्डफिल साइट’ मा लेदोसहितको पानी बन्न थालेपछि फोहोर ढुवानी र व्यवस्थापनमा समस्या आएको हो ।

अन्तिम फोहोर व्यवस्थापनमा समस्या आएको भन्दै प्रमुख राईले स्रोतमा नै फोहोर व्यवस्थापन

गर्न नगरवासीलाई आग्रह गरेकी छिन् ।

घर, पसल, व्यवसाय र कम्पाउन्डको फोहोर सडक र

सार्वजनिकस्थल, खोलानाला र खुला स्थानमा नफाल्न आग्रह गर्दै उनले उल्लेखित स्थानमा फोहोर फाले सडक अवरुद्ध हुनुका साथै पानी निकासमा समेत बाधा पुग्ने बताइन् ।

अवस्था सामान्य हुनासाथ फोहोर सकलन तथा ढुवानी नियमित रूपमा हुने पनि राईले जानकारी दिइन् ।

ल्यान्डफिल साइटमा हाल काठमाडौँ उपत्यकाको १८ वटा स्थानीय तहको फोहोर दैनिक करिब २०० गाडीले अन्तिम रूपमा व्यवस्थापन गर्दै आएका छन् ।

कम्पनीको नाम परिवर्तन गरिएको सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८३/०६/१०

यस कम्पनीको मिति २०८३/०५/२२ मा सम्पन्न विशेष साधारणसभाको निर्णयानुसार साविक कम्पनी **अलाईभ पोलिसिलिनिक एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर प्रा.लि. (दर्ता नं. २२९७७९)** को नाममा रहेको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ती तथा तिन पने कर दायित्व आदी परिवर्तित कम्पनीले तिनै व्यहोने गरी कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयको मिति २०८३/०५/०८ को निर्णय अनुसार कम्पनीको नाम परिवर्तन गरी **अलाईभ हेल्थ विशेषज्ञ क्लिनिक प्रा.लि.** कायम गरिएको व्यहोरा यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ ।

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०६७/०४/०६ मा दर्ता भएको **प्रा.लि. नं. ७५३८८८** को **नेपाल स्कोजेल ट्रेस एण्ड एससिडिशन प्रा.लि.** कम्पनीको मिति २०८३/०६/०८ मा सम्पन्न विशेष साधारणसभाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वेच्छक खारेजी (लिक्विडेशन)मा लेजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिक्विडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्वन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।
लिक्विडेटर: लक्ष्मण रिजाल, इजाजतपत्र नं. ६५१, फोन नं. ९८५१०९१८६४

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८/०४/२० मा दर्ता भएको **प्रा.लि. नं. २७०६२२** को **कुसल व्यवसायिक लिप प्रा.लि.** कम्पनीको मिति २०८३/०६/०४ मा सम्पन्न विशेष साधारणसभाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वेच्छक खारेजी (लिक्विडेशन)मा लेजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिक्विडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्वन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।
लिक्विडेटर: सुदिश उर्प्रेती, इजाजतपत्र नं. ६२९, फोन नं. ९८६०४२९२१२

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८/०४/२० मा दर्ता भएको **प्रा.लि. नं. २७०६२१** को **राजा बाबु स्कील प्रा.लि.** कम्पनीको मिति २०८३/०६/०४ मा सम्पन्न विशेष साधारणसभाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वेच्छक खारेजी (लिक्विडेशन)मा लेजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिक्विडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्वन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।
लिक्विडेटर: सुदिश उर्प्रेती, इजाजतपत्र नं. ६२९, फोन नं. ९८६०४२९२१२

CYPRUS मा रोजगार

कम्पनी: A.D. HOME SERVE (DOMESTIC EMPLOYMENT AGENCY) शहर: CYPRUS
पूर्व स्वीकृत मिति: २०८३/०८/२६ चराली नं.: ६०२६१६८६ LT.No.: 346264 पुन विद्यापन

सि. नं.	कामदारको पद	जान संस्था पुस्तक नं.	मासिक तलब	ओवर टाइम सुविधा	प्रतिदिन काम गर्ने घण्टा	ठहान्न सक्ने काम	नफिफि काम	पुस्तक नं.	काम गर्ने ठाउँ
1.	Domestic Worker	0 25	400	६५, ७५%	क.मि. अन्तरगत	६ दिन	क.मि. अन्तरगत	६	२ वर्ष

कम्पनी: MEDCON INTERNATIONAL PLACEMENT AGENCY LTD शहर: CYPRUS
पूर्व स्वीकृत मिति: २०८२/११/२० चराली नं.: ६०२५४२७२ LT.No.: 339399 पुन विद्यापन

सि. नं.	कामदारको पद	जान संस्था पुस्तक नं.	मासिक तलब	ओवर टाइम सुविधा	प्रतिदिन काम गर्ने घण्टा	ठहान्न सक्ने काम	नफिफि काम	पुस्तक नं.	काम गर्ने ठाउँ
1.	Cook	4 0	900	१५६, ८६१	क.मि. अन्तरगत	६ दिन	क.मि. अन्तरगत	६	२ वर्ष
2.	Waiter	0 1	800	१५६, ८६२	क.मि. अन्तरगत	६ दिन	क.मि. अन्तरगत	६	२ वर्ष

अन्तर्गत नै मेडापार कार्यालय काठमाडौँमा २०८३ असोज १० गते (3 October 2026) मा हुनेछ ।

सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.	सि. नं.
१. नेपाली महिला	२. नेपाली पुरुष	३. नेपाली महिला	४. नेपाली पुरुष	५. नेपाली महिला	६. नेपाली पुरुष	७. नेपाली महिला	८. नेपाली पुरुष	९. नेपाली महिला	१०. नेपाली पुरुष

KOSH OVERSEAS PVT. LTD.
Seti Opi Marg, Koteshwor-32, Kathmandu, Tel.: 014537535, 014537536, 9851197732.
Email: info@koshoverseas.com., koshoverseas@gmail.com.

कथा

प्रेमको न्यानो

काठमाडौँका हिउँदे विहान उज्याला भएर पनि चिसा हुन्छन् । घाम भ्यालबाट भित्र पसिसकेको हुन्छ, तर कोठाका कुनामा जमेको चिसो त्यति सजिलै हराउँदैन ।

पेप्सीकोलाको त्यो सानो घरमा पनि विहान पस्यै थियो । उर्वशी भान्सामा चिया पकाउँदै थिइन् । एलिना भुईँमा बसेर अक्षर चिन्दै थिई ।

‘ए फर, एप्पल ।’ ‘बी फर वल ।’ ‘सी फर क्याट ।’ एलिना विरालो सम्झेर हाँसी । ढोकाबाट उदयले सोधे, ‘डी फर ?’ एलिनाले फर्केर हेरी । ‘ड्याडी !’

उदयले उर्वशीतिर हेदै भन्यो, ‘ड्याडी भनेको ममीलाई धेरै माया गर्ने मान्छे ।’ उर्वशी हाँसी । ‘अब छोरीलाई पनि प्रेमको परिभाषा सिकाउन थालिसक्यौ ?’ ‘तिमीलाई त कलेजदेखि सिकाउँदै आएको ।’

उर्वशीले चिया ल्याइन् । त्यतिवेला उनीहरूलाई लाग्यो, यही हो जीवन । विहानको चिया । साँफको थकान । छोरीको हाँसो । एक-अर्कोको कौघ । धनगढीबाट काठमाडौँ आएको उदय र इटहरीबाट आएको उर्वशीको मित्रता कलेजमा प्रेममा बदलिएको थियो । अनि, प्रेम विवाहमा ।

उर्वशी बैकमा काम गर्थिन् । उदय गौरव सहकारीको सोह्रखुट्टे शाखा व्यवस्थापक थियो । हरेक विहान उनीहरू दुवै फरक दिशामा निस्कन्थे । उर्वशी कोटेश्वरतिर । उदय सोह्रखुट्टेतिर । साँफ फेरि एउटै घर । काठमाडौँको भिड उनीहरूलाई कहिलेकाहीँ फर्को लाग्थ्यो । तर घरको ढोकाभित्र पसिसकेपछि त्यो शान्तिमा बदलिन्थ्यो । उनीहरूलाई थाहा थिएन, संसार कुनवेला हातबाट एकैछिन्नमा फुत्किन्छ ।

त्यो साँफ सिर्मासिम पानी परिरहेको थियो । उदय घर आइपुगेन, आयो फोन । बानेश्वरनजिक उसको मोटरसाइकल दुर्घटना भएछ । उर्वशी अत्तालिई । एलिनालाई काखमा च्यापेर उनी हतारहतार अन्नपूर्ण न्युरो अस्पताल माइतीघर पुगिन् । त्यही उनीहरूले फन्डै एक महिना विताए । एक साँफ डाक्टरको भने, ‘उहाँको कम्मरमुनिको भागमा गम्भीर असर परेको छ ।’

उर्वशीले डाक्टरको अनुहार हेरिन् र सोधिन्, ‘हिँड्ने त सक्नुहुन्छ नि ?’ ‘अहिले निश्चित भन्न सकिँदैन ।’ डाक्टरको अनुहारले अर्कै कुरा भनिरहेको थियो । ‘उपचारपछि ?’ उर्वशीले फेरि सोधी ।

‘उपचार र रिस्थाविलेसनले कार्यक्षमता सुधार्न मद्दत गर्छ । तर रिजन्ट चोटको स्तर, क्षतिको प्रकृति र शरीरको प्रतिक्रियामा निर्भर हुन्छ,’ उनले कुरालाई गुजुल्ल्याएर भनेका थिए । डाक्टरले मेरुरण्डौँभित्रको स्पाइनल कर्डले मास्तिफ्क र शरीरबीच सन्देश ओहोरदोहोर गराउने कामबारे सम्झाए । चोटपछि खुट्टातर्फ जाने मोटर संकेत र शरीरबाट मास्तिफ्कतर्फ फर्किने संवेदना प्रभावित हुन सक्छ । नियन्त्रणमा समस्या आउन सक्छ । मांसपेशी कमजोर हुन सक्छ । जोर्नीमा स्ट्रमेनेस आउन सक्छ । त्यसैले लामो रिस्थाविलेसन आवश्यक हुन्छ । उर्वशी सुनिरहिन् । उदय छत हेरिरह्यो । ‘डाक्टर साव,’ उसले विस्तारै सोध्यो, ‘म अब के-के मात्र गर्न सक्छु ?’

‘धेरै कुरा गर्न सकिन्छ । नआतिस्नु ।’

‘हिँड्ने ?’ डाक्टर केहीबेर रोकिए । ‘अहिले हामी ‘हिँड्ने कि नहिँड्ने’ भन्दा ‘आफ्नो जीवन कसरी फेरि चलाउने’ भन्नेमा केन्द्रित हुन्छौँ ।’ उदयले आँखा बन्द गर्‍यो । त्यो रात उसले पहिलोपटक बुभयो, ‘जीवन चल्नु भनेको खुडा चल्नु मात्र रहेनछ ।’

अन्ततः उदय डिस्चार्ज भए । घर फर्किंदा उनको जीवन धेरै बदलिएको थियो । उनीहरू माथिल्लो तलाबाट भुईँतलामा सरे ।

पहिले उदयलाई भन्याङ मात्र भन्याङ लाग्यो । अब त्यो उसको अगाडि उभिएको पखाल थियो । बाथरूममा टेक्ने ठाउँ मिलेन । ढोकाको चौडाइ अप्ठ्यारो भयो । सडकको पटौ अल्लो भयो । काठमाडौँ उही थियो । तर उदयका लागि सहर बदलिएको थियो ।

एक दिन उसले भ्यालबाट बाहिर हेरिरहेको थियो । एकजना टि्वलचेयरमा सडक पार गर्न खोज्दै थियो । उदयले केहीबेरसम्म हेरिरह्यो । ‘पहिले म यस्तो मान्छेलाई देखेर केही सोचिन्नथें,’ उसले भन्यो ।

उर्वशीले चिया राख्दै सोधिन्, ‘अहिले ?’ ‘अहिले धेरै सोच्न थालेको छु,’ उनले भन्यो ।

दुर्घटनाले उदयको खुट्टा रोक्‍यो । सँगै, उर्वशीको जीवन पनि अर्कै ढंगले रोकियो । बैंक, घर र उदयको हेरचाह । एलिनालाई पढाउने । औषधि मिलाउने । फिजियोथेरापीको समय सम्झाउने । उनको उमेर भर्खर २६ वर्ष चल्दै थियो । शरीरमा उमेरको ताजगी थियो । मनमा अझै थुप्रै अथुरा सपना थिए । तर जीवनले अब उनीसँग अर्कै हिसाब मागेको थियो । कहिलेकाहीँ राति सबै सुतेपछि उनी भ्यालछेउमा उभिएर बाहिर हेर्थिन् । काठमाडौँको सडकबाट धुलो मिसिएको हावा आउँथ्यो । टाढा मोटरसाइकलको आवाज सुनिन्थ्यो । कुनै घरमा गीत बजिरहेको हुन्थ्यो । उनी सोचिन्, ‘मेरो जीवन यतिमै हो ?’

मनैले जवाफ दिन्थ्यो, ‘यतिमै भनेको के ?’

उनी आफैँसँग डराउँथिन् । थाकेकी थिइन् । आफ्नो समय हराएकी थिइन् । शरीरको सहज जीवन हराएको थियो । विवाहका सुरूवाती वर्षमा निकटता उनीहरूको प्रेमको एउटा भाषा थियो । दुर्घटनापछि त्यो भाषा मौन भयो । तर त्यो मौनता उनले कसैलाई सुनाउन चाहिन्न् । न उदयलाई । न आफूलाई ।

बाहिरको संसारले भने उनको जीवनका खाली ठाउँहरू देख्न थालिसकेको थियो । ‘तिमी अझै जवान नै छौँ ।’ जिन्दगीी सधैं यसरी कहाँ चलछ र ?’

‘उदय त अब...’ ती वाक्यहरू पूरा हुँदैनथे । तर अथुरा वाक्यले पनि पूरा अर्थ बोकेर आउँथे । कसैले सहानुभूतिको नाममा नजिकिन खोज्थ्यो । कसैले पुरानो चिनजानको बहाना बनाउँथ्यो । कसैले गोप्य सम्बन्धको प्रस्तावसमेत राख्थो । ‘तिमीलाई पनि त आफ्नो जीवन चाहिन्छ ।’ उर्वशीले ती सुनिन्छ मात्र । ती कुराले उनको मनमा कुनै ठुलो हलचल ल्याएन । न आकर्षण । न उत्सुकता । न विकल्प खोज्ने इच्छा । उनले प्रस्ताव ठाडै अस्वीकार गर्थिन् । तर त्यही रात उनले आफैँलाई कठिन प्रश्न गरिन्, ‘म किन अस्वीकार गर्दै छु ?’

डरले ? समाजले ? छोरीका कारण ? उदयका कारण ? वा साँच्चै मेरो मनले अब त्यस्तो जीवन खोज्न छाडिसकेको हो ? मनबाट कुनै जवाफ आएन । त्यो रात पानी परिरहेको थियो । भ्यालबाहिर वर्षात्को धुन थियो । उर्वशी निदाउन सकिन्न् । उदय निदाइसकेको थियो । उनी उठिन् । ऐनाअगाडि उभिइन् । छब्रीस वर्ष । अर्कै जवान शरीर । तर त्यो रात उनले पहिलोपटक आफ्नो शरीरलाई बाहिरबाट होइन,

● अजनबी शर्मा

पहिले शरीरको निकटता

प्रेमको प्रमाणजस्तो

लाग्थ्यो । अब त्यो

प्रेमको एउटा रूप मात्र

लाग््न थाल्यो । पूरै अर्थ

होइन । उनीहरू एउटै

ओछ्यानमा सुत्थे ।

कहिलेकाहीँ हात समातेर ।

कहिलेकाहीँ एक-अर्कातिर

फर्केर । कहिलेकाहीँ

लामो मौनतामा ।

त्यहाँ कुनै अपूर्णताको

चिच्याहट थिएन । एउटा

शान्त निकटता थियो ।

सिनेमा

● प्रकाश सायमी

समकालीन साथीहरू
गौरी मल्ल, करिश्मा मानन्धर, मौसमी मल्ल र नवीना श्रेष्ठ नायिका भइसकेका थिए । तर कृष्टि निराश भइन्नन्, अभिनयमा निरन्तर लागिरहिन् ।

भएपछि भने उनको ‘स्टारडम’को ढोका खुल्यो । त्यसपछि दीपक रायमाफी निर्देशित फिल्म ‘भाग्यरेखा’मा नयाँ नायक राजेश हमालको जोडीका रूपमा उनी अनुबन्धित भइन् । ‘

भाग्यरेखा’को मुहूर्तमा नायिका करिश्मा केसी थिइन्, तर पारिश्रमिक र छायांकनको तालिका नमिल्दा उनले छाडिन् । त्यसपछि कृष्टिको प्रवेश भएको थियो ।

कृटी र राजेश हमाल छायांकनका लागि नारायणगढ प्रस्थान गरे । तर केही दिनको कामपछि नै नायक-नायिका दुवै फिल्मबाट अचानक वप्रत्यक्षदर्शी सहायक निर्देशक मदन घिमिरेका आ-आफैँ तर्क थिए । पछि राजेशको ठाउँमा रवीन्द्र खड्का र कृष्टिको ठाउँमा मौसमी मल्लले प्रवेश पाए । भागिरथी श्रेष्ठको कथा, अशेष मल्लको संवाद र नोबुँ छिरिङको संगीत रहेको दीपक रायमाफीको यो पहिलो निर्देशन ‘भाग्यरेखा’ बन्थो र हलमा चल्थो । तर नायक राजेश र नायिका कृष्टि केही समय पर्दाबाट ओभरलै परे ।

कृष्टिमा अदभुत साहस, सौम्यता र अभिनय क्षमता थियो । उनी सिनेमाकै लागि बनेकी थिइन् । परिवारका सदस्य उनलाई मीना भनेर बोलाउँथे, म पनि ‘मीनू’ नै बनर्थेँ । उनको पुरा नाम मीना खत्री नै हो जस्तो लाग्छ ।

कृष्टिले मेरो एउटा नाटकमा पनि अभिनय गरिन्, पारिश्रमिकका मामिलामा उनी निकै कडा थिइन् । पछि उनी नायिका भएपछि हामीले ‘तृष्णा’ र ‘सपना’ गरी दुई फिल्ममा सँगै काम गर्‍यो । ‘तृष्णा’मा उनले विवाहित महिलाको भूमिका निर्वाह गरेकी थिइन् भने ‘सपना’मा ‘सुन्दरीको मनमा बस्ने को होला...’ गीतमा पाहुना कलाकारका रूपमा नाचेकी थिइन् ।

उनले उज्ज्वल मैनालीसँग विवाह गरिन् । उज्ज्वल

नेपाली चलचित्र जगतका पुराना प्रोडक्सन कन्ट्रोलर गौरीकान्त मैनालीका सुपुत्र हुन् । पञ्चायतकालमा पोखरामा बलात्कारपछि हत्या गरिएका दुई दिदीबहिनी नमिता र सुमिता भण्डारीको दर्दनाक घटनालाई लिएर उनले एउटा प्यारोडी गीत रचेका थिए—

रक एन्ड रोल, रांगाको मासु पोल
पोखराको बजामा कति राम्रो सिन
सिन हेर्न गएका केटी अहिले कहाँ छिन् ?
यो गीतमा उनीसँगै तैयब शाह र विजय शर्मा नाच्थे ।

उज्ज्वलको अर्को चर्चित गीत थियो- ‘मेरो घरको पल्लो छेउमा एउटी सानानी, हेछें मलाई आँखा तानी तानी... ।’ पछि उज्ज्वल जापान गए । जापानबाट फर्किएपछि मैले उसलाई ‘फिल्ममा हिरो खेल्न प्रस्ताव गरें, तर उसले मानेन । बरु पछि हिट हिरोइनसँगै विवाह गर्‍यो ।

कृष्टिले ‘युगदेवि युगसम्म’, ‘चिनो’, ‘अधिकार’, ‘गोपीकृष्ण’जस्ता कैयौँ सफल फिल्महरूमा अभिनय गरिन् । संयोग कस्तो भने, ‘भाग्यरेखा’बाट निकालिएका राजेश हमाल र कृष्टि केसी ‘युगदेवि युगसम्म’बाट पुनः सँगै पर्दामा आए र अत्यन्तै सफल भए । पर्दामा उनीहरूको जोडीलाई निकै रुचाइए पनि उनीहरूबीच आपसमा कहिल्यै सुमधुर सम्बन्ध रहेन ।

चर्चाको शिखरमा छँदा नै कृष्टि अमेरिका गइन् र फर्केर आइनन् । अमेरिकामा उनीहरू निकै एकान्त र गोप्य जीवन बिताइरहेका छन् ।

एक दिन उदयले उनलाई ध्यान गरिरहेको देख्यो । ‘के खोज्दै छौ ?’

‘केही होइन ।’

‘त्यसो भए किन बसिरहेकी ?’

‘केही नखोजी बस्न सिक्दै छु ।’ उदय हाँस्यो ।

‘त्यो पनि सिक्नुपर्ने रहेछ ?’

‘हामी सधैं केही न केही खोजिरहेका हुन्छौँ ।’

‘तिमी के खोज्छ्यौ ?’

उर्वशीले उसको आँखामा हेरी । ‘पहिले सुख ।’

‘अहिले ?’

‘शान्ति ।’

समय बित्दै गयो ।

उदयले टि्वलचेयर चलाउन सिक्यो ।

आफ्नो शरीरलाई नयाँ ढंगले प्रयोग गर्न सिक्यो । दैनिक काममा आत्मनिर्भर हुँदै गयो । फिजियोथेरापी जीवनको नियमित हिस्सा बन्थो । एक दिन उसले भन्यो, ‘म अफिस जान्छु ।’

उर्वशी डराइन् । ‘सक्छौ ?’

‘सक्छु । मैले कोटेश्वरमै सुरूवा मागेको छु ।’

‘बाटो ?’

‘बाटो म हेर्छु ।’

‘मान्छे ?’ उदय मुस्कुरायो ।

‘मान्छेलाई पनि ।’

ऊ अफिस फर्कियो ।

त्यहाँ पुगेपछि उसको नजर बदलिएको थियो ।

नयाँ अफिस टि्वलचियर मैत्री थियो । पुरानो अफिसमा भैं भन्याङ, साँघुरा ढोका, असहज बाथरूम र अन्धा पटौ थिएनन् ।

त्यहीबाट उदयको अर्को जीवन सुरु भयो ।

उर्वशीको शरीरमा पनि समयले आफ्नो काम गरिरहेको थियो । उनको मनमा केही पुगिएको थियो । पहिले शरीरको निकटता प्रेमको प्रमाणजस्तो लाग्थ्यो । अब त्यो प्रेमको एउटा रूप मात्र लान्न थाल्यो । पूरै अर्थ होइन । उनीहरू एउटै ओछ्यानमा सुत्थे । कहिलेकाहीँ हात समातेर । कहिलेकाहीँ एक-अर्कातिर फर्केर । कहिलेकाहीँ लामो मौनतामा । त्यहाँ कुनै अपूर्णताको चिच्याहट थिएन । एउटा शान्त निकटता थियो ।

उर्वशीले आफूभित्रको परिवर्तनलाई डराएर हेर्न छाडिसकेकी थिइन् । उनले यौनलाई जीवनको अनिवार्य केन्द्र ठान्न छाडेकी थिइन् । त्यो कुनै कृष्ठा थिएन । दमन पनि होइन । कसैको डर पनि होइन । यो आफ्नो मनसँग गरिएको एउटा इमानदार सम्झौता थियो । उनले बुझेकी थिइन्, ‘चाहना हुनु र चाहनाको दास हुनु एउटै कुरा होइन ।’

कहिलेकाहीँ इच्छा मानिसमाथि शासन गर्छ । कहिलेकाहीँ मानिसले त्यसलाई हेरेर भन्न सक्छ, ‘तिमी छौँ ।’ तर तिमी नै मेरो मालिक होइनौ । त्यहाँ उनले एउटा स्वतन्त्रता भेटिन् । एक साँफ उदयले सोध्यो, ‘तिमीलाई कहिल्यै लाग्दैन- हामीले केही गुमायो ?’

‘लाग्छ ।’

‘के ?’

‘धेरै ।’

‘शरीरको जीवन पनि ?’

उर्वशी केहीबेर मौन भइन् । ‘हो ।’

‘दुःख लाग्छ ?’

‘पहिले लाग्थ्यो ।’

‘अहिले ?’

‘अहिले त्यसलाई जीवनको एउटा हराएको कोठाजस्तो सम्झिन्छु ।’

‘फेरि खोल्न मन लाग्दैन ?’

उर्वशी मुस्कुराइन् । ‘हरेक वन्द ढोका खोल्नेपछै भन्ने हुँदैन ।’

उदय चुप भयो । ‘तर,’ उर्वशीले थपिन्, ‘त्यो ढोका बन्द छ भनेर घर नै अघुरो हुन्छ भने पनि होइन ।’ उदयले उनको हात समात्‍यो । त्यो रात उनीहरू धेरैबेर बोलेनन् । कहिलेकाहीँ उर्वशीको मनमा एउटा प्रश्न आउँथ्यो, ‘यदि म दुर्घटनामा परेको भए ?’ उनी कल्पना गर्थिन् । आफ्नो खुट्टा नचल्ने । बैंक जान नसक्ने । घरमा निर्भर हुने । आफ्नो शरीरमाथिको नियन्त्रण घट्ने । अनि उदय ?

के ऊ यति नै धैर्यवान् हुन्थ्यो ? के ऊ अर्को बिहे गर्थ्यो ? के उसले समाजको दबाव स्विकार्यो ? उनी उत्तर खोज्थिन् । तर अन्ततः आफैँलाई रोक्थिन् । उदयलाई उसको नभएको परीक्षामा किन दोषी बनाउने ? उनले सोचिन् ।

वर्षहरू बिते । एलिना ठुली हुँदै गइ । उदयको टि्वलचेयर घरको दुःखद वस्तु रहेन । त्यो एउटा साधन भयो । कुर्सीजस्तै । टेबलजस्तै । चस्माजस्तै । जीवनले मागेको अर्को उपकरणजस्तै । उर्वशीले पनि आफ्नो जीवनलाई त्यही ढंगले हेर्न सिकिन् । एक दिन एलिनाले सोधी, ‘ममी, बाबा किन टि्वलचेयरमा हिँड्नुहुन्छ ?’

‘फेरि हिँड्नुहुन्छ ?’

उर्वशीले बाबतिर हेरिन् । उदय मुस्कुरायो, ‘म त हिँडिरहेकै छु ।’

एलिना हाँसी ।

त्यो रात काठमाडौँमा असोजको हावा चलिरहेको थियो । दिनभरको तातो हाँटसकेको थियो । भ्याल खुला थियो ।

टाढा कतै कुकुर भुकेको आवाज आइरहेको थियो । उर्वशीले बत्ती निभाइन् । उदय निदाइसकेको थियो । उनी उसको छेउमा पतिइन् । धेरै वर्षअघि उनले सोचेकी थिइन्, प्रेम भनेको दुई शरीरको निकटता हो । पछि बुझिन्- त्योभन्दा धेरै रहेछ । प्रेम भनेको कसैलाई आफ्नो इच्छाअनुसार बनाउनु होइन । उसको बर्दलिएको शरीरभित्र पनि त्यही मान्छेलाई देखिरहनु हो । प्रेम भनेको जीवनको रोडम्याप च्यातिँदा पनि नयाँ पाना खोल्न सक्नु रहेछ । उदय निद्रामा अलि चल्मलायो । उसले ओछ्यानमा उर्वशीको हात खोज्दै आयो ।

उर्वशीले हात थामिन् । उसले निद्रामै सोध्यो, ‘उर्वशी’

‘यहाँ छु ।’

बाहिर काठमाडौँको रात बिस्तारै फिक्का हुँदै थियो । पूर्वतिर कतै उज्यालो जन्मिँदै थियो । उर्वशीले भ्यालबाट उपाका कलिला किरणहरू कोठातर्फ आइरहेको देखिन् ।

(हालः भैरहवा)

९ अर्बमा निर्माण भएको राहुघाट जलविद्युत् आयोजना राष्ट्रिय प्रसारणमा जोडियो

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, ९ असोज

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको सहायक कम्पनी रघुगंगा हाइड्रोपावर लिमिटेडले म्याग्दीमा निर्माण गरेको ४० मेगावाटको राहुघाट जलविद्युत् आयोजना राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिएको छ । रघुगंगा गाउँपालिकामा निर्माण भएको आयोजनाका २०/२० मेगावाट क्षमताका दुईवटा युनिटबाट विद्युत् उत्पादन सुरु गरी बुधवारदेखि राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिएको हो ।

आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् कालीगण्डकी करिडोर २२० केभी प्रसारण लाइनमार्फत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा प्रवाह गरिएको छ । आयोजना र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणबीच भएको विद्युत् खरिद-बिक्री सम्झौताअनुसार अब परीक्षण उत्पादन घोषणा गरिनेछ, परीक्षण उत्पादन १५ दिनसम्म सफलतापूर्वक सम्पन्न भएपछि आयोजनाबाट व्यावसायिक विद्युत् उत्पादन सुरु हुनेछ ।

प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक एवं रघुगंगा हाइड्रोपावर लिमिटेडका सञ्चालक

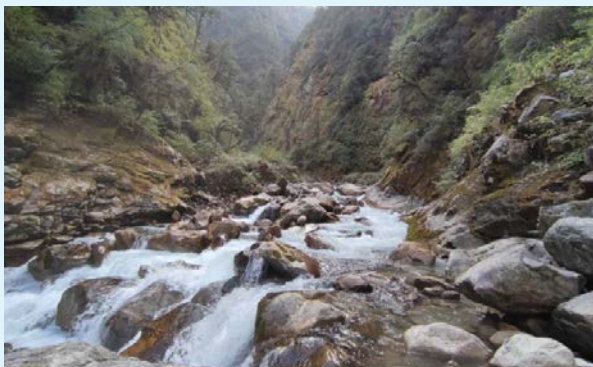
समितिका अध्यक्ष दीर्घायुकुमार श्रेष्ठले कमजोर तथा जटिल भौगोलिक अवस्था, कोभिड-१९ महामारी, बाढीलगायतका चुनौतीका बावजुद निरन्तरको प्रयासबाट आयोजना निर्माण सम्पन्न गरिएको बताए । उनले विद्युत्को उच्च माग हुने साँझको समयमा (पिक) दैनिक दैनिक चार घण्टा पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न सकिने भएकाले सुख्खायाममा विद्युत् माग व्यवस्थापनमा आयोजनाले महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउने उल्लेख गरे । आयोजनाबाट वार्षिक २४ करोड

७९ लाख युनिट विद्युत् उत्पादन हुनेछ । कुल वार्षिक ऊर्जामध्ये करिब ३४ प्रतिशत विद्युत् सुख्खायाममा उत्पादन हुनेछ । निर्माण अवधिको ब्याजवाहेक आयोजनाको अनुमानित लागत ९ अर्ब १७ करोड रुपैयाँ रहेको छ । आयोजनामा नेपाल सरकार तथा नेपाल विद्युत् प्राधिकरण लगानी र भारतको एक्जिम बैंकको लाइन अफ क्रेडिटअन्तर्गत प्राप्त सहूलियतपूर्ण ऋणबाट वित्तीय व्यवस्थापन गरिएको हो । आयोजनाको सिभिल संरचना तथा हाइड्रोमेकानिकल कार्य इन्जिनियरिङ,

खरिद तथा निर्माण (इपिसी) ढाँचामा गर्न जयप्रकाश एसोसिएट्स लिमिटेड, भारतसँग ५ मंसिर २०७४ मा ठेक्का सम्झौता गरिएको थियो । उक्त सम्झौता १० जेठ २०७५ देखि कार्यान्वयनमा आएको थियो । इलेक्ट्रोमेकानिकल कार्यका लागि भारत हेभी इलेक्ट्रिकल लिमिटेडसँग २८ असोज २०७६ मा ठेक्का सम्झौता गरिएको थियो भने उक्त सम्झौता १८ मंसिर २०७६ देखि कार्यान्वयनमा आएको थियो । आयोजनाको निर्माण सुपरीवेक्षण वाक्सोस लिमिटेड, भारतले गरेको हो ।

सुरुमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरण आफैले निर्माण सुरु गरेको राहुघाट जलविद्युत् आयोजनाको प्रारम्भिक क्षमता ३२ मेगावाट थियो । निर्माणका क्रममा निर्माण व्यवसायीको कमजोर कार्यसम्पादन देखिएपछि ठेक्का रद्द गरिएको थियो । त्यसपछि आयोजनाको क्षमता बढाएर ४० मेगावाट कायम गरी प्राधिकरणको सहायक कम्पनीमार्फत कम्पनी मोडेलमा निर्माण गर्ने निर्णय गरिएको थियो । सोहीअनुसार नयाँ ठेक्का सम्झौतामार्फत आयोजना निर्माण अघि बढाइएको थियो ।

छुजुङ खोला जलविद्युत् आयोजना बनाउन जुट्यो लगानी

काठमाडौं/मस- संखुवासभाको भोटेखोला गाउँपालिका-२ मा निर्माणधीन ६३ मेगावाट क्षमताको छुजुङ खोला अर्धजलासय (पिआरओआर) जलविद्युत् आयोजनालाई लगानी जुटेको छ । साँगिला ऊर्जा लिमिटेडले निर्माण थालेको उक्त आयोजनामा माछापुच्छ्रे बैंकको अगुवाइमा आधा दर्जन बैंक तथा वित्तीय संस्थाबीच सहवित्तीयकरण ऋण सम्झौता भएको हो ।

सम्झौताअनुसार आयोजनाका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुल ९ अर्ब रुपैयाँ ऋण लगानी गर्ने भएका छन् । बाँकी ३ अर्ब रुपैयाँ घरेलूी हाइड्रो लिमिटेडलगायत अन्य संस्थापकको स्वपुँजी (इक्विटी) लगानी हुने भएको छ । सहवित्तीयकरणमा माछापुच्छ्रे बैंक अगुवा बैंकका रूपमा रहेको छ भने प्रभु बैंक र लुम्बिनी विकास बैंक सह-अगुवा बैंकका रूपमा रहेको छ ।

सहभागी छन् ।

त्यस्तै, मुक्तिनाथ विकास बैंक, एनआइसी एसिया बैंक र साँगिला डेभलपमेन्ट बैंक सदस्य बैंकका रूपमा सहभागी छन् । आयोजनाको कुल अनुमानित लागत १२ अर्ब रुपैयाँ रहेको छ । यसमध्ये ९ अर्ब रुपैयाँ बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण र बाँकी ३ अर्ब रुपैयाँ संस्थापकको इक्विटीबाट लगानी जुटाइएको छ ।

आयोजनाको प्रतिमेगावाट लागत १९ करोड रुपैयाँ पर्ने अनुमान गरिएको छ । प्रतिमेगावाट लागतका हिसाबले आयोजना सस्तो देखिएको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग विद्युत् खरिद सम्झौता (पिपिए) भइसकेको छ । आयोजनाबाट वार्षिक ३७ करोड १८ लाख युनिट ऊर्जा उत्पादन हुने कम्पनीले गरेको सम्भाव्यता अध्ययनले देखाएको छ ।

हिमालयन बैंक र एससिटीबीच स्मार्टपे सम्झौता

काठमाडौं/मस- हिमालयन बैंक लिमिटेड र स्मार्ट च्याइस टेक्नोलोजिज लिमिटेड (एससिटी) बीच स्मार्टपे आईबिएफटी सेवा सञ्चालन तथा सहकार्यसम्बन्धी सम्झौता भएको छ ।

सम्झौतासँगै हिमालयन बैंक एससिटीको स्मार्टपे सञ्चालनमा आबद्ध भएको छ । बैंकले अब स्मार्टपे आईबिएफटीमार्फत अन्तरबैंक रकम स्थानान्तरण सेवा सञ्चालन गर्नेछ । यसबाट बैंकका ग्राहकले विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका खाताबीच सहज, सुरक्षित र प्रभावकारी रूपमा रकम स्थानान्तरण गर्न थप सुविधा पाउने अपेक्षा गरिएको छ । एससिटीले विकास तथा सञ्चालन गर्दै आएको स्मार्टपे आईबिएफटी अन्तरबैंक

रकम स्थानान्तरणसम्बन्धी सेवा हो । यसले सहभागी बैंक तथा वित्तीय संस्था, वारेट र विप्रेषण कम्पनीबीच डिजिटल माध्यमबाट रकम स्थानान्तरणलाई सहजीकरण गर्दै आएको छ । स्मार्टपे सञ्चालनले विभिन्न वित्तीय सेवा तथा संस्थाबीच अन्तरआबद्धता कायम गर्दै नेपालको डिजिटल भुक्तानी प्रणालीलाई थप सुदृढ बनाउन तथा वित्तीय पहुँच विस्तारमा सहयोग पुर्‍याउँदै

आएको एससिटीले जनाएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानी प्रणाली सञ्चालनको अनुमति प्राप्त एससिटी नेपालमा पहिलो स्वदेशी कार्ड 'एससिटी कार्ड' सुरुवात गर्ने संस्था हो । संस्थाले हाल विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्था, वारेट कम्पनी, विप्रेषण कम्पनी र सहकारी संस्थालगायतका संस्थालाई सेमेटर निर्माण गरिएको सञ्चालमार्फत विभिन्न डिजिटल भुक्तानी सेवा सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

चाडपर्वलक्षित अग्रिम टिकट खुलाउने तयारी प्राथमिकतामा अनलाइन बुकिङ

काठमाडौं/मस- नेपाल यातायात व्यवसायी राष्ट्रिय महासंघले चाडपर्वलाई लक्षित गर्दै सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापनका लागि अनलाइन बस टिकट बुकिङलाई प्राथमिकता दिने भएको छ । महासंघका महासचिव डेकनाथ गौतमले चाडपर्वका समयमा सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापनलाई सहज, सुरक्षित र व्यवस्थित बनाउन उक्त निर्देशन जारी गरेका हुन् । देशभर भारी वर्षा तथा बाढीपहिरोको जोखिम रहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै यात्रुको सुरक्षा, सहज आवागमन र सार्वजनिक यातायात सञ्चालनलाई व्यवस्थित बनाउन सो निर्देशन दिएको हो । महासंघले यातायात व्यवस्था विभाग, नेपाल

प्रहरी, ट्राफिक प्रहरी, ल्होत्से बहुउद्देश्यीय प्रालि तथा सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थासँग सहकार्य गरी प्रभावकारी अनुगमन गर्न आग्रह गरेको छ । महासचिव गौतमले चाडपर्वका समयमा सार्वजनिक यातायातमा अग्रिम टिकट बुकिङको व्यवस्था मिलाउनुका साथै टिकट बिक्रीमा

अनलाइन बुकिङलाई प्राथमिकता दिन यात्रुको परिचय खुल्ने विवरणसहितको चलानी लिएर मात्र सवारीसाधन सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको बताए । यस्तै, उपत्यकाबाट बाहिरिने र उपत्यकामा भित्रिने यात्रुवाहक सवारीसाधनको प्रभावकारी अनुगमन गर्न सम्बन्धित निकायसँग

समन्वय गर्ने, यातायात व्यवसायी, कम्पनी तथा संस्थाले टिकट जारी गर्ने कर्मचारीका लागि अनिवार्य परिचयपत्रको व्यवस्था गर्नुपर्ने महासंघले जनाएको छ । महासंघले अनधिकृत काउन्टर, परिचयपत्र तथा पोसाक नलगाएका व्यक्तिबाट टिकट बिक्री गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्न पनि निर्देशन दिएको छ । सार्वजनिक सवारीसाधनमा यात्रा गर्दा यात्रुले अनिवार्य टिकट लिएर मात्र यात्रा गर्नुपर्ने, मादक पदार्थ सेवन गरी यात्रा गरेमा कारवाही गर्नुपर्ने तथा आधिकारिक काउन्टर वा परिचयपत्र भएका कर्मचारीबाट मात्रै टिकट लिनुपर्नेमा जोड दिइएको छ ।

सवारीचालक तथा कर्मचारीले नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड

पूरा गरेको स्थानमा मात्रै यात्रुलाई खाना तथा खाजा खुवाउने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने, बाढीपहिरो तथा सडक अवरोधको सम्भावनालाई ध्यान दिँदै मुख्य सडक तथा राजमार्गको निरन्तर निरीक्षण, आवश्यक मर्मतसम्भार र पहिरो नियन्त्रणका कामलाई प्राथमिकता दिन महासंघले सरकारलाई आग्रह गरेको छ ।

चाडपर्वका अवधिमा आवश्यक सवारीसाधनको व्यवस्था यातायात व्यवसायीले गर्ने, यात्रुवाहक सवारीको रुट परमिट खुला गर्ने, अग्रिम टिकट बुकिङ तथा ठुला सवारीसाधनको आवतजावतबारे सरोकारवालासँग छलफल गरी सूचना जारी गर्ने तयारी भइरहेको व्यवसायीले बताएका छन् ।

स्याकार ट्रेडिङ र एनआइसी एसिया बैंकबीच सहूलियत अटो लोन सम्झौता

काठमाडौं/मस- नेपालका लागि कारको आधिकारिक वितरक स्याकार ट्रेडिङ कम्पनी प्रा. लि. र एनआइसी एसिया बैंकबीच होन्डाका ग्राहकहरूलाई सहूलियतपूर्ण अटो लोन उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी सम्झौता भएको छ । सहकार्यको मुख्य उद्देश्य ग्राहकलाई नयाँ होन्डा गाडी खरिद गर्न आर्थिक रूपले सहज बनाउनु रहेको कम्पनीले जनाएको छ । सम्झौताअनुसार, एनआइसी एसिया बैंकले होन्डाका ग्राहकहरूलाई आकर्षक तथा कम ब्याजदरमा सजिलो फाइनान्सिङ (सवारी कर्जा) को सुविधा प्रदान गर्नेछ । यस सुविधाअन्तर्गत ग्राहकहरूले कर्जाका लागि आवश्यक सम्पूर्ण कागजात बुझाएको ६ कार्यदिन भित्रमा नै लोन प्रक्रिया पूरा गरिने

प्रतिबद्धता कम्पनीले जनाएको छ । यो सजिलो फाइनान्सिङ सुविधा होन्डाका उत्कृष्ट तथा लोकप्रिय मोडलहरू जस्तै : होन्डा सिआर-भी, सिटी ई-एचडी, फिफथ जेन सिटी र एलिभेटलगायत गाडीहरू खरिद गर्न चाहने ग्राहकका लागि उपलब्ध हुनेछ । उक्त सम्झौतापत्रमा एनआइसी एसिया बैंकको तर्फबाट चिफ बिजनेस अफिसर अमित के.सी. र हेड-मोर्गेज बैंकिङ एन्ड अटो लोन दीपक आचार्य तथा स्याकार ट्रेडिङ कम्पनी (होन्डा कार)को तर्फबाट प्रबन्ध निर्देशक सजिलो शाक्य ज्योतिषले हस्ताक्षर गरे । यस सम्झौताले ग्राहकहरूको नयाँ होन्डा कार चढने सपनालाई सरल र छिटो छरितो रूपमा साकार पार्न मद्दत पुग्ने दुवै संस्थाले विश्वास लिएका छन् ।

एनसेलले गत वर्ष तिन्यो १७ अर्ब २४ करोड कर

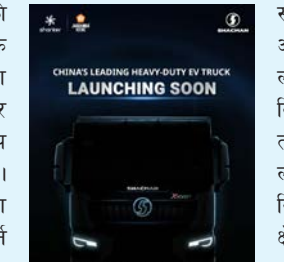
काठमाडौं/मस- एनसेलले गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा कर तथा विभिन्न शुल्कबापत सरकारलाई १७ अर्ब २४ करोड भुक्तानी गरेको छ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधि (आईसटी) क्षेत्रअन्तर्गत नेपालमा सबैभन्दा बढी कर तिर्नेमध्येको एक कम्पनीका रूपमा एनसेललाई चिनिन्छ । एनसेलका अनुसार, कम्पनीले गत आर्थिक वर्ष सरकारलाई कुल १७ अर्ब २४ करोड ४६ लाख २३ हजार ८८१ रुपैयाँ भुक्तानी गरेको हो । कुल भुक्तानीमध्ये ३.२ ९ अर्ब रुपैयाँ जिएसएम मोबाइल लाइसेन्स नवीकरण शुल्क किस्ता, २ लाख ७० हजार रुपैयाँ इन्टरनेट सेवाप्रदायक लाइसेन्स नवीकरण

शुल्क र १.०१ अर्ब रुपैयाँ भन्सार महसुलबापत भुक्तानी गरेको छ । त्यस्तै, कम्पनीले १.२९ अर्ब रुपैयाँ रोयल्टी र १.९९ अर्ब रुपैयाँ फ्रिक्वेन्सी Ncell शुल्कबापत सरकारलाई तिरेको छ । बिक्रीमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर बापत २.६३ अर्ब रुपैयाँ तथा स्रोतमा कर कटौति बापत ९.८.८५ करोड रुपैयाँ भुक्तानी गरिएको छ । त्यस्तै, एनसेलले ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषमा ६४.९६ करोड रुपैयाँ योगदान गरेको छ । सरकारको नीतिअनुसार, दूरसञ्चार विकास कोषमा संकलित रकम डिजिटल

कनेक्टिभिटी विस्तार, दूरसञ्चार पूर्वाधार सुदृढीकरण तथा सहरी र ग्रामीण समुदायबीचको डिजिटल विभाजन कम गर्न प्रयोग गर्ने उद्देश्य राखिएको एनसेलले जनाएको छ । गत वर्ष वैशाखमा नेपाल सरकारले कर भुक्तानीका आधारमा देशको सूचना तथा सञ्चार प्रविधि (आईसटी) क्षेत्रको सबैभन्दा धेरै आयकर तिर्ने करदाताका रूपमा एनसेललाई सम्मान गरेको थियो । एनसेल हरेक वर्ष धेरै कर तिर्ने ठुला करदाता कम्पनीको सूचीमा रहेको छ । एनसेलले स्थापनाकालदेखि गत आव २०८२/८३ सम्ममा सरकारलाई विभिन्न कर तथा शुल्क शीर्षकमा भन्दा ३ खर्ब ७५ अर्ब कर तथा शुल्क तिरेको कम्पनीले जनाएको छ ।

स्याक्म्यानका एक्स-५००० ई विद्युतीय ट्र्याक्टर र डम्प ट्रक नेपाल आउँदै

काठमाडौं/मस- शंकर ग्रुपअन्तर्गतको जगदम्बा मोटर्सले चीनको व्यावसायिक सवारीसाधन निर्माता स्याक्म्यानका एक्स-५००० ई ६×४ विद्युतीय ट्र्याक्टर र एक्स-५००० ई ६×४ विद्युतीय डम्प ट्रक नेपाल भित्र्याउने भएको छ । सृजना तथा व्यावसायिक सवारीसाधनमा विद्युतीय प्रविधिको प्रयोग विस्तार गर्ने उद्देश्यसहित कम्पनीले यी दुई मोडल नेपाली बजारमा ल्याउन लागेको हो । नेपालमा विद्युतीय सवारीसाधनको प्रयोग यात्रुवाहक तथा हलुका व्यावसायिक सवारीसाधनबाट क्रमशः भारी

मोडलमा स्याक्म्यानको विद्युतीय शक्ति प्रणाली, छिटो चार्ज गर्न सकिने सुविधा तथा स्मार्ट नियन्त्रण र ब्याट्री व्यवस्थापन प्रणाली रहेको जनाइएको छ ।

निप्पोन फर्मास्युटिकलले सर्वसाधारणका लागि आइपिओ निष्कासन गर्ने

मोरङ/मस- विराटनगरमा अवस्थित निप्पोन फर्मास्युटिकल लिमिटेडले सर्वसाधारणका लागि प्राथमिक सेयर (आईपिओ) निष्कासन गर्ने भएको छ । आइपिओ निष्कासन तथा बिक्री व्यवस्थापनका लागि कम्पनीले नविल इन्भेस्टमेन्ट बैंकिङ लिमिटेडलाई सेयर निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरेको छ । यससम्बन्धी सम्झौतापत्रमा निप्पोन फर्मास्युटिकलका तर्फबाट प्रबन्ध निर्देशक मन्दु घिमिरे र नविल इन्भेस्टमेन्ट बैंकिङका तर्फबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत मनीषनारायण जोशीले हस्ताक्षर गरे । कम्पनीका अनुसार निप्पोन फर्मास्युटिकल अन्तर

ष्ट्रिय गुणस्तर मापदण्डअनुरूप विभिन्न प्रकारका औषधि उत्पादन गर्ने फर्मास्युटिकल कम्पनी हो । कम्पनीले ट्याब्लेट, क्याप्सुल, तरल औषधि, मलम, क्रिम, जेल, ओआरएस, ड्राइ सिरप तथा पेनिसिलिनलगायत औषधि उत्पादन गर्दै आएको छ । निप्पोन फर्मास्युटिकलको विधिवत दर्ता सन् २००६ मा भएको थियो भने उद्योग स्थापना

सन् २०१७ मा गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । स्थापना भएको पाँच वर्षपछि सन् २०२२ देखि कम्पनीले व्यावसायिक उत्पादन तथा मार्केटिङ सुरु गरेको थियो । कम्पनीका अनुसार व्यावसायिक उत्पादन तथा बजारीकरण सुरु गरेको चार वर्षको अवधिमा विभिन्न थेराप्युटिक सेगमेन्टका ६० भन्दा बढी उत्पादन बजारमा ल्याउन सफल भएको छ ।